

آذر بایجان

ناشر افکار فرقه دموکرات آذربایجان

دوره پنجم شماره ۱۱۲ فروردین ۱۳۹۳

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده دولتچیلیک و دمکراسی
پروبلمی
(استبداددان دمکراسی یه کچید مرحله سی)

اجرای بی‌تنازل قانون اساسی،
راه جبران نقض حقوق اقوام و اقلیت‌ها

ایران اراضی‌سینده قورولموش دولت‌لر دنیانین گوج و مدنیت مرکز‌لریندن اولوبدور. بیر نچه عصر‌دیر کی، بورا دنیانین آپاریجی گوجلرینین دقتینده دیر. بیر زمانلار ایراندان قات - قات ضعیف اولان دولت‌لر بو گون اقتصادی - سیاسی و تکنولوژی باخیم‌دان خیلی گوجلنمیشدیر. اما قدیم دولت‌لر دن بیری اولماسینا باخمایاراق ایران چاغداشلارشا بیلیمیر. هرچند مقصدیمیز بو سببلره جواب تاپماق دئیل شاهلیق اوصول اداره اتمه فورماسیندن تنوکراتیکی رژیمه کچمک نولکه نین چاغداشلارشماسینی داها دا انگله دی. حاضیرکی ایداره اتمه فورماسی ایرانی اورتا عصرلر دورونه سوروکله دی. اگر محمد رضا شاه دورونده نولکه اقتصادیاتینا اساساً اجنبی شرکت‌لری نظارت ایدیردیلرسه، ایندیکی حاکمیت دورونده ایسه رژیمه مخصوص شرکت‌لر و اونلارین اقتصادی منفعت‌لرینی تأمین ایدن سیستم یارادتیلر. مسأله «جهاد - سازندگی»، «بونیا دی مستضفان» و سایر. بنله قوروملار و نرگیدن آزاددیلر. بو تشکیلاتلار یوخسوللارین وارلانماسی مقصدینه خدمت ایتمه لی ایدیلر. اما حاکمیت‌ده کیلر بوندان نوزلری وارلانمیشلار و نتیجه ده یوخسوللار داها دا یوخسوللاشدی. اسلام انقلابی اساساً، انقلابین باشقا مسلمان نولکه لرینه اخراجی اقتصادیاتا بویوک ضربه ووردو. نولکه اقتصادیاتینی برباد وضعیته سالماقلا یاناشی، اونون مدنیتینه ده بویوک ضربه ووردولار. «مدنی انقلاب» آدی آلتیندا آیت الله خمینین ساغلیغیندا نولکه ده کی عالی علم اوجاغلاری (دانشکده لر و دانشگاه لار) ایکی ایل قاپالی قالدی. نتیجه ده ۱۶۵۰۰ اویرنجی و معلم تدریسدن کنارلاشدیریلدی. بودا مینلرله بینین نولکه دن آخماسینا سبب اولدو. حقوق سیستمینده اورتا عصرلره مخصوص قانونلار تتبیق ایدیلدی. ینی قانونلار توپلوسو اورتایا چیخاردیلر. داشقلاق، شاللاق، دار آغاجیندان آسماق، ایران - عراق ساواشی نولکه دموکرافیسینا دا جدی ضربه لر ووردو. بنله کی، همین ساواش گنج جانلی قوه ایله یاناشی چوخلو بینلری ده محو ایتدی. **ادامه درص ۴**

جان کلام آنکه مساله اصلی کشور، چه برای اقلیت‌ها و چه برای عامه مردم ایران، مساله استبداد و قانون‌گریزی است. حاکمیت قانون بر اساس اصالت حق و حد زدن بر رفتار قدرت به دست مردم از طریق فرایندهای دموکراتیک، یگانه راه تأمین حقوق مردم و گام نهادن در مسیر رفع تبعیض‌هایی است که به حق تعداد پرشماری از هموطنان ما را دلخور و مکرر ساخته است.

علی‌بردار که اغلب نوشته‌های او در سایت کلمه منتشر می‌شود. در آخرین نوشته به نقض حقوق اقوام و اقلیت‌ها در رژیم‌های پهلوی و جمهوری اسلامی پرداخته و اعتقاد دارد که با اجرای کامل قانون اساسی، علیرغم نقایصی که دارد، می‌توان گام در مسیر رفع ستم ملی گذاشت. تا کنون مبارزه برای رفع ستم ملی بردوش احزاب ملی (مانند فرقه دموکرات آذربایجان، حزب دموکرات کردستان و ...) و احزاب چپ ایران بوده است. اینکه اخیراً طرفداران جنبش سبز و حتی دولت یازدهم به این نکته پر اهمیت توجه کرده‌اند، نشان از اثر گذاری مبارزات و جانفشانی‌های گذشته و بیداری بیشتر خلق‌های میهنمان دارد. بدون تردید مبارزات دموکراتیک و آزادیخواهی کشور بدون در نظر گرفتن حقوق اقلیت‌ها، زنان و کارگران ناقص و کم‌ثمر است. اینکه بخش بزرگی از مردم کشورمان به این مهم توجه می‌کنند، جای بس امیدواری است.

علی‌برداری می‌نویسد: نقض حقوق برخی اقلیت‌های قومی و مذهبی در ایران حاصل چیست و رفع این معضل چگونه میسر است؟ آنچه در پاسخ به این پرسش موضوع این یادداشت می‌شود، پذیرش اصل نقض حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی در ایران است. به قول میرحسین موسوی "از دیر باز اکثر مناطق دور دست و مرزی کشور علیرغم برخورداری از منابع طبیعی سرشار و موقعیت ویژه جغرافیایی و بهره‌مندی از نعمت‌های آبی و خاکی، در رتبه‌های پایین توسعه و در معرض شکاف‌های اقتصادی و اجتماعی و محرومیت‌ها و محدودیت‌ها قرار داشته‌اند.

ادامه درص ۲

چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران

احمد مجتهدی رئیس سابق پژوهش‌کده پولی کشور طی سلسله مقالاتی به چالش‌های پیش روی اقتصاد کشور می‌پردازد. این کارشناس اقتصادی در پایان سال ۹۲ طی مطلبی تصویر کلی از اوضاع اقتصادی کشور بدست داده است. نظرات مجتهدی از این لحاظ حایز اهمیت است که اطلاعات دقیقی از درون حاکمیت و بحران اقتصادی جمهوری اسلامی دارد. گرچه می‌توانست با افشای باند‌ها و مافیایی که طی این سال‌ها بر پیکر نحیف اقتصاد کشور چنبره زده‌اند و باعث بحران فراگیر اقتصادی، سیاسی و اجتماعی میهنمان شده‌اند، به این تحقیق و بررسی کمک بیشتری بکند. مثلاً آقای مجتهدی در مطلبی به رشد حجم نقدینگی کشور در سال‌های اخیر می‌پردازد و می‌نویسد: بررسی اعداد و ارقام مربوط به حجم نقدینگی از سال ۷۱ و رقم ۳ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان تا کنون که به ۶۴۰ هزار میلیارد تومان رسیده است، نشان می‌دهد این متغیر پولی هر سه سال یک بار به طور میانگین دو برابر شده است.

ادامه درص ۱۴

در این شماره

۹ ص	رئیس اتحادیه زنان کارگر آذربایجان شرقی
۱۰ ص	آمار تکان دهنده وضعیت بحرانی تالاب‌ها
۱۱ ص	آمریکا با دخالت در اوکراین از....
۱۳ ص	حقوق خلق‌های ساکن....
۱۵ ص	مسائل محیط زیست و پیامدهای آن
۱۶ ص	علل خشک شدن دریاچه ارومیه
۱۸ ص	نام‌های ماندگار
۲۰ ص	متن سخنان "پتر سیمونکو"

جمهوری فدرال خواست همه ملل و اقوام ایران است!

قابل قبولی از حقوق اقوام و برخی اقلیت های دینی را تضمین کرده است، هرچند با تفسیر صورت گرفته از مذهب رسمی (شیعه اثنی عشری)، برخی حقوق مانند حق تبلیغ عقاید سایر ادیان و مذاهب با مشکل مواجه است.

در ارتباط با ظرفیت های قانون اساسی به عنوان مثال به این بخش از اصول این سند دقت کنید:

اصل دوم - جمهوری اسلامی، نظامی است برپایه ایمان به: ... کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسولیت او در برابر خدا که از راه ... نفی هرگونه ستمگری و ستمکشی و سلطه گری و سلطه پذیری، قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می کند.

اصل سوم - دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف منکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

۱ ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی براساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی.

۲، بالابردن سطح آگاهی های عمومی در همه زمینه ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه های گروهی و وسایل دیگر.

۳ آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه، در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی....

۴ محو هرگونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی.

۷ تأمین آزادی های سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.

۸ مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.

۹ رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه های مادی و معنوی....

۱۲ پی ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه برطبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیم....

۱۴ تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضائی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.

۱۵ توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم....

اصل ششم - در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکاء آرای عمومی اداره شود، ...

اصل نهم - در جمهوری اسلامی ایران آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک ناپذیرند و حفظ آنها وظیفه دولت و آحاد ملت است. هیچ فرد یا گروه یا مقامی حق ندارد به نام استفاده از آزادی به استقلال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشه ای وارد کند و هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور آزادی های مشروع را، هر چند با وضع قوانین و مقررات، سلب کند.

اصل دوازدهم - دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل الی الابد غیرقابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی و زیدی دارای احترام کامل می باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصیه (ازدواج، طلاق، ارث و

ادامه درص ۳

» به همین دلیل مخاطب اصلی این یادداشت کسانی هستند که این پیش فرض را پذیرفته و دغدغه رفع آن را دارند. کسانی که احیاناً با وجود همه شواهد روشن نافی این نقض حقوق هستند را باید در گفتگوهای جداگانه ای دعوت به تامل کرد و لذا این یادداشت کوتاه در صدد اثبات نقض حقوق اقلیت ها نیست.

همچنین یک پیش فرض دیگر در این یادداشت، حل مساله تبعیض در چارچوب تمامیت سرزمینی ایران است. کسانی که تصور می کنند راه حل مشکل آنها جدایی طلبی است، اولاً به دلایل متعدد و روشن در منطقه، مشخص است که راه حل آنها با فرض ضعیف توفیق، به هیچ وجه متضمن تأمین حقوق مردم نخواهد بود و در ثانی در شرایطی که دنیای توسعه یافته راه حل رفاه و آزادی و امنیت بیشتر را در به هم پیوستگی و کمتر و کم رنگ شدن مرزها می شناسد، تلاش برای افزودن مرزی بر مرزهای موجود، نوعی آدرس غلط دادن است که به خصوص با شرایط تاریخی و جغرافیایی ایران، به ضرر هویتی و فرهنگی و امنیتی و رفاهی جدایی طلبان تمام خواهد شد.

پس راه حل پیشنهادی چیست؟ راه حل این مساله از خلال شناخت ریشه اصلی تبعیض می گذرد که «حاکمیت» با توجه به قدرت و نقش بزرگی که در نقض حقوق در هر کشوری می تواند ایفا کند، متوجه آن است. ادعای این یادداشت این است: ریشه اصلی تبعیض های موجود، اقتدارگرایی مستنبد در ایران است که هم انگیزه و هم توان اعمال تبعیض علیه اقلیت ها را دارد.

ایران سرزمینی است که با وجود اقوام مختلف معنا می یابد و اساساً برخلاف کشورهای همسایه ای مانند ترکیه که به نام ترک هاست یا عراق که سرزمینی عربی محسوب می شود، متعلق به هیچ قوم و قبیله ای نیست و از این منظر هیچ قومی نمی تواند مدعی اکثریت یا مالکیت در این سرزمین متکثر باشد. همین مساله عاملی است که بر روی کاغذ و بدون در نظر گرفتن تبعیض های موجود، تنوع قومی و فرهنگی ایران را عاملی به سود امنیت و جذابیت های ایران فرض کرد، زیرا در حس مالکیت سرزمینی، هیچ قوم و قبیله ای احساس برتری یا فروستنی نمی تواند داشته باشد. یک جلوه از این حس مالکیت را در مشارکت متوازن و حداکثری همه اقوام در دوران جنگ ۸ ساله می توانیم مثال بزنیم.

اما واقعیت ماجرا با این حقیقت آرمانی فاصله دارد و عامل آن همان طور که ذکر شد، اقتدارگرایی حاکمیت مرکزی چه در حکومت پیشین و چه در مقاطعی از حاکمیت جمهوری اسلامی است. واقعیت آن است که گروهی در حاکمیت وجود دارند که راه حل مدیریت کشور را به دلایل مختلف، در زورگویی می بینند و مفاهیمی چون عدالت و آزادی را مفاهیمی ضدامنیتی می شناسند. بدیهی است که آنها این ضدامنیتی بودن را در به خطر افتادن حضور خود در قدرت می شناسند، اما از آنجا که خود را معادل «نظام» و این معنی از نظام را معادل همه کشور می دانند، هر عاملی را که تهدید یا تحدیدی علیه این نوع حاکمیت دسته و گروه خود بر مقدرات کشور ببینند با عنوان اقدام علیه امنیت ملی، مورد برخورد و سرکوب قرار می دهند.

نگاهی به قانون اساسی که اجرای بدون تنازل آن به عنوان شعار جنبش سبز مطرح شده است، نشان می دهد که با همه نقدهایی که به این قانون می توان وارد کرد، اما تا حد نسبتاً

نظارت بر اجرای هماهنگ آنها، شورای عالی استان ها مرکب از نمایندگان شوراهای استان ها تشکیل می شود. اصل یکصد و دوم - شورای عالی استان ها حق دارد در حدود وظایف خود طرح هایی تهیه و مستقیماً یا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند. این طرح ها باید در مجلس مورد بررسی قرار گیرد.

اصولی از قانون اساسی که ذکر شدند، دارای ظرفیت های فراوان استفاده نشده ای هستند که اجرای آنها می تواند تا حد زیادی از نقض حقوق اقلیت ها را جبران کند. هرچند مدافعان اجرای بدون تنازل قانون اساسی مدعی کامل بودن و نقص نداشتن این قانون نوشته شده به دست بشر نیستند و حتماً امکان بهتر شدن آن بر اساس شفافیت و یکدستی بیشتر به نفع حق حاکمیت مردم بر سرنوشت خود و جلوگیری از تبعیض های مختلف است. اما همین قانون نیز بر اساس تفسیری دموکراتیک از آن می تواند جلوی اجرای برخی رویه ها و یا قوانین عادی و جزائی را که نافی حقوق ملتند، بگیرد.

چه کسانی مانع اجرای بدون تنازل قانون اساسی اند؟ در یک کلام می توان گفت بخش اقتدارگرای حاکمیت که با اصالت دادن به قدرت، مانع حاکمیت، اصالت حق در اداره امور کشورند.

برای پیدا کردن رد پای مجریان و حامیان اقتدارگرایی کار سختی پیش رو نیست. همه آنهایی که راه حل همه مسائل کشور را در زور سرنیزه و ادبیات تهدید و امنیتی و نظامی خلاصه کرده اند، در این دسته از مخالفان اجرای کامل قانون و احقاق حقوق مردم قرار می گیرند که در نتیجه آن بی عدالتی و گناه نامنی در کشور پدید می آید.

البته این نوشته در پی دفاع از ایجاد ناامنی، خشونت و ترور به بهانه تبعیض نیست. عوارض گسترش خشونت و ترور در کشور چنان سنگین است که غالب سبزها با همه اختلافشان با رویه نهادهای نظامی و امنیتی کشور، در برابر ایجاد ناامنی و ترور از نهادهای نظامی برای مقابله با آنها حمایت کرده و خواهند کرد، اما این حمایت به معنای مقصر دانستن نهادهای حکومتی در ایجاد ناامنی نیست که سهمی از عدالت و آزادی و تامین حقوق برای تامین امنیت پایدار در کشور قائل نیستند و همه چیز را از دریچه ناصواب و تنگ زورگویی نظامی و امنیتی حل می کنند.

جان کلام آنکه مساله اصلی کشور، چه برای اقلیت ها و چه برای عامه مردم ایران، مساله استبداد و قانون گریزی است. حاکمیت قانون بر اساس اصالت حق و حد زدن بر رفتار قدرت به دست مردم از طریق فرایندهای دموکراتیک، یگانه راه تامین حقوق مردم و گام نهادن در مسیر رفع تبعیض هایی است که به حق تعداد پرشماری از هموطنان ما را دلخور و مکرر ساخته است.

جنبش سبز از این منظر حق گرای در برابر قدرت گرای و تاکید بر حاکمیت قانون با تفسیر دموکراتیک از آن است که جنبشی ملی و فراگیر شناخته شده و اقلیت های قومی و مذهبی را نیز همراه خود ساخته است.

وصیت) و دعاوی مربوط به آن در دادگاه ها رسمیت دارند و در هر منطقه ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند، مقررات محلی در حدود اختیارات شوراهای برطبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب.

اصل پانزدهم - زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

اصل نوزدهم - مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند این ها سبب امتیاز نخواهد بود.

اصل بیستم - همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

اصل بیست و سوم - تقیض عقاید ممنوع است و هیچ کس رانمی توان به صرف داشتن عقیده ای مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد.

اصل بیست و ششم - احزاب، جمعیت ها، انجمن های سیاسی و صنفی و انجمن های اسلامی یا اقلیت های دینی شناخته شده آزادند، مشروط به این که اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی را نقض نکنند. هیچ کس را نمی توان از شرکت در آنها منع کرد یا به شرکت در یکی از آنها مجبور ساخت.

و دیگر اصول فصل سوم قانون اساسی (اصول ۱۹ تا ۴۲) اصل چهل و هشتم - در بهره برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان ها و توزیع فعالیت های اقتصادی میان استان ها و مناطق مختلف کشور، باید تبعیض در کار نباشد. به طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم در دسترس داشته باشد.

اصل شصت و دوم - مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی مخفی انتخاب می شوند تشکیل می گردد. ...

اصل یکصدم - برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم باتوجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می کنند. ...

اصل یکصد و یکم - به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استانها و

سندیکا و اتحادیه های مستقل، اعتصاب، تحسن و گردهمایی از حقوق مسلم و شناخته شده جهانی کارگران است.

«محرابه» سونا چاتدیقدان سونرا دنیا یونونه ینی ماهیت ویریلدی. بین الخالق مناسبتلرده ایکی قطبلو سیاست ایکی جبهه یه بولونمه سی نوز یرینی تک جوتلوقله عوضله دی. «قلاباشلانما» ترمینی دنیا سیاستینه داخل اولدو. بو دا دنیا سیاستینه ینی ماهیت ویردی. تک قطبولو دنیا سیاستی اقتصادی و حربی ماراقلارینین تامین اولونماسیندان نوتری دموکراسی، انسان حوققلاری، سوز، مطبوعات و فیکیر آزلیغی کیمی اساس پرنسیپلر ئونه چیخیر. ینی دنیا دوزنی مدنی جمعیتلرین انله جه ده حوققی دولتلرین فورمالاشماسینا شرایط یاراتدی. اما ایراندا بو پروسه سین عکسی نوزونو قاپاریق شکیلده گوسترمکده دیر. بوراداکی رژیم اوزونون دوغوب یتیشدیردی اصلاحاتچیلاری قبول ایده بیلمه دی. نولکه ده کی باسقیلار داها دا گوجلندی. دنیادا صلح، تهلهکه سیزلیک، کوتلوی قیرغین سلاحلارینین محو ایدیلمه سی سیاستی یورودولویو هالدا، ایران آتوم نوه سلاحی الده ایتمه یه چالیشیر. بو نولکه اقتصادیاتینین بحرانلی وضعیتنه سورولکه مکه یاناشی، دموکراسی، ملی و انسان حاققلاری اوغروندا مبارزه آپارانلاری، انله جه ده بولگه و دنیانین تهلهکه سیزلیینی هده له مه ده دیر. اوزون تاریخی مذاکره لر آچمادان بیلدیرمک اولار کی، ایران دولت قورلوشو چاغداش دنیانین طلبلرینه جواب ویرمیر. چونکی موجود تنوکراتیک حاکمیتین ایداره ایتمه اصولو اورتا عصرلر ساواشی ایداره چیلینده تطبیق اولونوردو. بو فوروم خالقین ایراده سینی ایفاده ایتمیر. بنله دولت قورلوشوندا ایری- ایری فردلرین اسلام دینی پرده سی آلتیندا نوز ایراده لرینی اورتایا قویورلار. دولت حوقق نظریه سینه اساساً بو رژیمین هیچ بیر علمی اساسی یوخدور. یوخاریدا قید ایتدیلمیز پرنسیپلرین چیخیش ایدرک دمک اولارکی، اسلام جومهوریتی و انله جه ده هر هانسی دینی دولت قورلوشو چاغداش دنیانین طلبلرینه جواب ویرمیر. چونکی دینی پرنسیپلره گوره شریعت «تکلیف» دیمکدیر. بورادا بیر باشا امر و اطاعت وار. اما جومهوریت ایسه «خالقین سسی»، «رای» دیمکدیر. بنله لیکله، اسلام و یا دینلرین جومهوریتی افاده سینده بیر طرفین او بیری طرفی ایله ضدیت وار. نولکه نین گله جک دولت قورلوشو ایله باغلی معاصر فیکیرلر (ایده یالار) مذاکره یه چیخاریلیر. ایراندا ظلم آلتیندا یاشایان ملی- سیاسی حوققلارینین تامینی باخیمدان بو دوشونجه و نظریه لری توپالییب آراشدیراراق معین بیر باخیشین ارسه یه گتیریلمه سی زمانین طلبلریندندیر. نولکه نین سیاسی - ملی، اقتصادی، اجتماعی و حوققی پروبلملرینه اساساً بین الخالق مناسبتلرین موقعینه گوره، ملتترین ملی منفه لرینه اویغون دولت قورلوشو فورماسی یاراتماغا احتیاج دیولور. تاریخاً دموکراتیک رژیملی اولمایان نولکه لرده دموکراتیک اداره ایتمه اصولونون تطبیقی ایچون کیچید مرحله سی ضروری ساییلیر. بو نوزونو ایکنجی دنیا ساواشیندان سونراکی دورونده تصدیقله ییب. اونا گوره ده ایران کیمی چوخ ملتلی دولتلر اوچونده دموکراتیک پرنسیپلرین اوتوروشماسی ایچون کیچید مرحله سی مطلقدیر. کچید دورونون تملینی دموکراتیک دیرلرین تطبیقی ایچون شرایطین یارادیلماسی، نولکه ده کی ملتترین نوز آرا ریندا مناسبتلرینی تنظیملین حوققی نورمالاری فورمالاشدیریلیماسینی تشکیل ایدیر. اودور کی، ایرانین ایندیکی دورومونو نظره آلساق، اورپاداکی دولت مللترین بورژوا ایچون اورنک گوستریلمه

ادامه درصه

نولکه داخلی وضعت اونون خارجی سیاستینه تاثیر گوسترمکده دیر. وطنداشلارین حوققونو تاپدایان داخلی سیاست، نوزونو خارجی سیاستده ده قاپاریق شکلده بوروزه ویریر. نولکه داخلینده بین الخالق حوقق نورمالاری و ایران انیاساسی ملی انسان حاققلارینی پوزان بو حاکمیت، دولتلر آراسی مناسبتلرده ده بین الخالق حوقق پرنسیپلرینه حورمت ایتمیر. بنله کی، هیچ بیر بین الخالق حوققی اکتلار حورمت ایتمه دن اسلامی انقلابی ایخراج ایدیر. ایرانین چاغداشلاشماسی ایچون کیچن عصرده بیر نجه دفعه شرایط یارانمیشدیر. ۱۹۰۵-۱۱- جی ایللرده ستارخانین باشچیلیغی ایله مسروطه حرکتی نولکه نین مدرنلشمه سینه ایلیک جهد ایدی. اما بو حرکات ایرتجاع طرفیندن قاندا بوغولدی. بو حرکاتان بیر مدت سونرا مرتجع پهلوی سولاله سی حاکمیتنه گتیریلدی. ایراندکی مبارزه نسپلره نوبتی اولاراق بیر - بیرینه اوتورولدی. شیخ محمد خیابانی حرکتیندا مسروطه چیلر ده اشتراک ایدیردی. بو حرکات ایرانین دموکراتیکلشمه سی و جومهوریت اوغروندا مبارزه ایدن ایلیک جریان ایدی. بودا ارتیجانین اییرنج سیاستینین قوربانی اولدو. ایکنجی دنیا ساواشی عرفه سینده و اوندان سونرا دیشیکلر دورو باشلادی. باشقا نولکه لرده اولدوغو کیمی ایراندا دا ملتلر نوز ملی- سیاسی حوققلارینی الده ایتمک ایچون مبارزه یه قالدیلار. بونون نتیجه سی اولاراق آذربایجان ملی حوکومیتین هر طرفی یاردیمی ایله کوردوستاندا دا کوردلر ایلیک دفعه اولاراق ملی حوکومتلرینی قوردولار. موجود اولدوغو بیر ایل عرضینده (۱۹۴۵-۴۶) آذربایجان تورکلرینی (ملی حوکومتین) اجرا ایتدی دموکراتیک و اقتصادی اصلاحاتلار بو گونه قدر ال چاتماز دیر. قید ایتدیلمیز تصدیقی ایچون بیر نجه اورنک گوسترمک واجیب دیر. ایران تاریخینده ایلیک دفعه اولاراق قادینلارین حوقق کیشیلرله برابرلشدی. قادینلار سنجیب- سنجمک حوققو قازاندیلار. اما بو گونکی ایران حاکمیتی قادینلاری جمعیتین یارارسیز بیر عضوونه چویوردی. بو گون قادینلارین حوققو ایران انیاساسی ۱۵، ۱۹، ۴۸- جی ماده لرینده ملی حاققلارین تامینی ایله باغلی ماده لرده نوز عکسینی تاپسادا، محدود اولماسی ایله یاناشی اجرا اولونور. دکتر مصدقیقن بیر ایلیک حاکمیتی ده ایراندکی شاهلیق اصول ایداره سینی دیشه بیلمه دی. بو حرکات ایرانا پارلامنتلی دولت قورلوشو گتیردی. نولکه ده اقتصادی اصلاحات باشلادی. بونون نتیجه سینده ایران نفتی داها چوخ خالقینین اقتصادیاتینین انکشافینا خدمت ایتمه لی ایدی. بو دورد حرکاتین هامیسینین باشچیسو ایندیکی بنیلیک طرفداری اولان ترکلر ایدی. اما دموکراتیک، بنیلیکچی، چاغداشی قوه لرین هامیسی مرتجع مرکزی حاکمیت طرفیندن قدارجاسینا بوغولدی. بو حرکاتلار بیر نتیجه الده ایتمه سه ده ایراندا دموکراتیک دوشونجه نین اساسینی قویدی. نولکه وطنداشلاری، «آزادلیق»، «عدالت»، «ملی حاققلار» و سایره... بو کیمی دموکراتیک ایستکلری طلب ایدیردی. بهمن انقلابی محض بو طلباتدات دوغدی. بوتون امیدلر بو انقلابا باغلانمیشدی. تاسفلر اولسون کی، انقلاب باش ویرمه سببی ایله علاج ایده بیلمه مکه یاناشی، اهالیه ویردی و عدلره عمل ایده بیلمه دی. ۱۹۷۹- جو ایل انقلابیندا آذربایجانلیلار همیشه اولدوغو کیمی نولکه نین دموکراتیکلشمه سینده آپاریجی رول اوینامیشدی. انله بو انقلاب ۱۹۷۸- جی ایلین فورالیندان باشلامیشدی. سووه ت لر بیرلییی داغیلدیقدان و «سویوق

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده...

ایلرله مقایسه ده حاکمیت ایچی مناسبتلر داها دا گرگینلشمه ده دیر. اقتدار منسوبلاری بونو اورت - باسدیر ایتمه یه چالیشسالاردا آرالارینداکی ضدیتی گیزله ده بیلیرلر. بو گرگینلیگی ایلک نوبه ده نوزونو اسلامی ملی مجلیسه و پرزیدنت سچگیلری قاباغی نوزونو آچیق آشکار گوستریر. حاکمیت ایچی و اونو کناردان دستکلین قوه لر ، قورولاشمالار بو زمان حیس اولوناجاق قدر نظره چاریر. بو ضدیتلرین و بولونمه لرین کوننده حاکمیت ماراگی ایله یاناشی، هم ده موجود رژیمین عمرونون اوزاتماگی دورور. بوتون طرفلر ایتیردیکلری سوسیال اینامی (انتیباری) ییندن قازانماغا چالیشیرلار. طبیعی کی، بو زمانلار بیر سیرا وعدلر ویریلر... اسلام جمهوریتی اعلان اولدوقدان سونرا ۱۹۷۹- جی ایل انقلابین باش توماسی دا اساس روللاری اوینامیش سیاسی و ملی - سیاسی تشکیلاتلارین فعالیتلری یاساقلاندی و ۱۹۶۱- جی ایلدن ایسه اونلار قارشی ایکی قات مبارزه باشلاندی. بو آنتی دموکراتیک «تمیزله مه عملیاتی» نتیجه سینده نولکه ده کی دموکراسی، عدالت، جمهوریت و آزادلیق اوغروندا مبارزه آپارمیش منیرله انسان اعدام اولوندو، اوچ (۳) میلیونلار چوخ دوشون بین (وطنداش) وطنی ترک ایتمه یه مجبور اولدو. بو قدر اعدام، سورگون، مهاجرت، حبسلر و سیاسی فعالیت قاداغالار باخمایاراق، نولکه ده مخالف دوشونجه نی لغو ایده بیلمه دیلر. حاکمیتین ایلک ایللرینده اسلام جمهوریتی پارتیا یاراتدیلار. سونرالار بونودا بوراخیب، هیچ بیر نظامنامه و مرامنامه سی اولمایان حزب الله قورومونو داها دا گوجلندیردیلر. اونلارین دیدیکلرینه گوره اسلام دولتیونده بیر پارتیا اولار، او دا الله ین حزب الله واسطه سی ایله رژیم نولکه ده نوز ایستکلرینه اویغون «قایدا - قانون» یاراتماغا باشلادی... اما بوتون بونلار باخمایاراق، ینه ده سیاسی و ملی- سیاسی تشکیلاتلار یاراندی... چاغداش شرايطده ایراندا دولتچیلیک پروبلمی و مسئله یه دایر ایره لی سورولموش تکلیفلر و چیخیش بوللاری اجتماعی - سیاسی پروسسلرین یاراتدیگی دییشیکلیکلر برلی شراطين دورومونا اساساً ایرانین ینی دولت مدنیتین واجبلینینی گوندلیه گتیریر. بونولا علاقه دار بنله بیر چوخ ملتلی نولکه ده هر ملتین ملی - سیاسی حقوقونون تأمین اولونماسی، نظرده توتولان دولتین فورما و قورولوشوندا آسیلیدیر. اونا گوره ده مختلف سیاسی قورملار و فردلر بو مسئله یه دایر چشیدلی پروقراملار، فکرلر اورتایا قویورلار. بونلا باغلی سون یوز ایللیک ایرانین دولتچیلیک تاریخینه نوتری نظر سالاق. مشروطه حرکاتیندا حاکمیتین دیدشیریلمه سی و دولت اداره چیلینده دییشمه لرین ایدیلمه سی ایله باغلی پروقرام (پلان) دیمک اولار کی، یوخ ایدی. سونرا کی تاریخی پروسسلرده میدانا چیخمیش ملی - سیاسی جریانلار بو ناقیسلیدکن کناردا قالمایشلار.

شیخ محمد خیابانی حرکاتی ایلک ملی - سیاسی جریان کیمی آذربایجان تورکلرینین ملی حاکلارینین داها چوخ ویریلمه سینی طلب ایدیردی. بو حرکات نولکه ده ملی حاکلارین تأمین باخمیندان مرکزی حکومتله تک باشینا مبارزه آپاردیغیندان، فارس اولمایان ملتلی بو ایده یایا احاطه ایتمه دیندن مغلوبیته اوغرادا. نولکه نین شمالینی بوروموش جنگل حرکاتی، خوراساندا دا عینی فورمادا تهرانلا مبارزه آپاردیغینا گوره تکلر نرک ملی - سیاسی مبارزه نی اودوزدلار. سونراکی

ادامه درص ۶

سی و اونون بورادا تطبیقینه جهد ایدیلمه سی کچید دورونون پرینسپلرینی ایجرا ایتمه دن ممکن دیلیدیر. نولکه ده کی ملتین وضعی نظره آلینماقلا، کچید مرحله سی ایتکلرینی اوغورلا باشا چتاماسی مسئله نین حللینه اویغون بین الخالق حقوق پرینسپلرینین بیر باشا تأمیندن آسیلیدیر. دموکراتیانین تطبیقی و انکشافی، مدنی جمعیتین یارانماسی، حقوق دولتینین فورمالاشماسی بین الخالق حقوقاً اساساً بو دولتین گله جه ینی معینلشدیریر. ایرانین موجود مورکب و چیخیلماز وضعی نولکه ده کی ملتین وضعیتی، طالعی، ملی وارلیغینی تهلکه آلتینا قویور. گرچکلیک بوندان عبارتدیر کی، تاریخاً نولکه ده کی خاقلار، او جمله دن ترکلر، کردلر، عربلر، بلوچلار و باشقالاری زمان - زمان ملی وارلیقلارینین قورونماسی اوغروندا مبارزه آپارمیش، بو گون ده ملی حاکلارینین - تأمین اولونماشیندا اسرارلیدیرلار. ایستر کچمیشده، ایسترسه ده ایندیکی دولت قورولوشوندا بنله بیر اهمیتلی پروبلم نوز حلینی تأمینیدیر. بو ایسه نولکه ده دولتچیلیک بحرانینین یارانماسینین اساس پروبلملریندیر. دموکراتیک دیرلرله ملی بحرانین تأمین و حل اولونماسی قارشیلیقدیر. باشقا سوزله بیرینین یوخلوقو، او بیریننده حلینینی ممکنسوز ایدیر. قیساسی تحلیلدن گوروندوبو کیمی هدف ایدیندیر. آنجاق بو مقصده نایل اولماق ایچون بللی مانعه لر آرادان گوتورولمه لیدیر. داها دوغروسو نولکه ده ملی حاکلاری دا تأمین ایده بیله جک دموکراتیک رژیمین یارانماسی ایچون موجود نتوکراتیک حاکمیت و دولت قورومو مترقی حاکمیت و دموکراتیک رژیمله عوضلمه لیدیر. اصلینده نولکه اهلایسی انقلابلاردان و قان توکولمه سی ایله موشایعت اولونان حاکمیت دییشیکلیکلریندن بورولوبدور. او بوتون دییشیکلیکلری دینج و مدنی فورمادا حل اولونماسینین طرفداریدیر. انله معاصر دنیانین نوزونده بونون طرفداری کیمی چیخیش ایدیر. یوخاریدا قید اولوندوغو کیمی نولکه ده کی ملت نوز ملی حاکلاری اوغروندا مبارزه آپارمیش و آپارماقدادیرلار. اما بو مبارزه نی بیر سیرا قوه لر نوز مجراسیندان چیخاریرلار. آجی تاریخی تجربه و موجود شرايط، حاققی تاپدانان و ملی وارلیغی دانیلان ملتلی نوز ملی منصوبیتلری آلتیندا بیرگه مبارزه آپارماغین ضروریتینی دیکته ایدیر. بنله کی، ایراندا حاکمیت و رژیم دییشیکلری عرفه سینده همیشه خاقلار نوز میلی حاکلارینین تأمین اولونماسی طلبی ایله آیاغا قالخیلار. اما بو طلبلر تأمین اولونمادیقان نولکه نی ایندیکی کیمی بحرانلی وضعیتلرین یارانماسی عامللردن بیرلی اولموشدور. اگر گله جک دولت قورولوشو و حاکمیتی بو پروبلم حل ایتمه سه او مرتجع اولماقلا یاناشی، هم ده گله جکده اولکه ده ینی و اولکیندن داها درین، ماهیتجه دییشیلیمین بحرانلا اولزشه جک. اولکه ده دموکراتیک قورولوش طرفداری اولانلاری ایلک نوبه ده نظره آلمالیدیرلار کی، اونلار ایللر بویو حاققی تاپدانان ملتین حقوقلارینین تأمین نظره آلینمایدیر. اودور کی، هیچ بیر کوکو و اساسی اولمایان، ملتین ایدیلمه سی یولو قوندارما واحد ملتین مبارزه سی نتیجه سیز اولور. اوله کی، یوخاریدا قید ایتدیمیز بحرانین اساسینی قویور. اودور کی، سووه تکرر بیرلیغی داغیلیدقان سونرا «سووه ت خالق» ایفاده سی ده اونونلا بیرلیکده تاریخه قوشدو. اما بو نولکه نین کچمیش وطنداشی اولموش ملت، ها بنله انتیک آزلیقلار ایندی ده مدنیتلرینی نوز ملتلی آدی آلتیندا یاشاتماقدادیرلار. اولکی

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده....

بوردان باشلاباراق حاکمیت گلمه دنه حقوق پوزونتوسونا یول ویریلر.

۲- ملی جریانلار: ملی جریانلارین و تشکیلاتلارین دولتیچلیک مسئله سینده دایر یاناشمالاری.

پان ایرانستلرین پروبلمین حلینه باشخیشی حاقدا قیساسا معلومات ویریلدی. او بیرری جریان ملی تشکیلاتلار و دوشونجه لره آیددیر. نونجه دن دیمه لیبیک کی، ایراندا بو ملتر موجوددور: تورک، فارس، کرد، بلوچ، عرب، ترکمن و سایر. پهلویلر حاکمیت گتیریلدیکدن سونرا نولکه نین سیاسی- اداره ایتمه قورلوشو دیشدیریلدی. بوندان سونرا فارس اولمایان ملتر ملی سبتمه مه معروز قالاراق، نوز ملی حاقلاریندان محروم ایدیلرک ایندییه قدر ملی حوقلارینی اله ایده بیلمه میشلر. نوته ریده اولسا ملی سبتمه معروز قالمیش فارس اولمایان ملترین سیاسی تشکیلاتلارین مسئله به باخیشی دایر پروقلاریمدان بیر سیرا نونکرلی نظردن کیچیرک. بو تشکیلاتلار آراسیندا فکر باخیمیدان اوخشار جهنلر موجوددور. مسئلاً: - مرکزی شوونبست حکومته فارشی بیرگه مبارزه - ایرانین ایندیکی دولت قورلوشونا آلترناتیو اولاراق فدرالیزمین ایره لیه سورولمه سی، ملی حکومتین یارانماسی، مقدراتینی تعین ایتمه پریسیپی اساس شعار کیمی قبول ایتمه، اراضی و بیر- بیرین اراضیسینده یاشایان او بیرری اتنوسلارین ملی حاقلارین تامین، مرکزی حاکمیتین ایداره ایتمه قورلوشونون تقسیماتیندا (بونا نمونه اولاراق، آذربایجان تورپاقلارین حسابینا مختلف ایالتلرین یارادیلماسی ایله آذربایجان اراضیسی پارچالانمیشدیر. بو گون آذربایجانا عانید تورپاقلارین معین حسه سی آذربایجان آدینی داشیمیر بو دا نوز نوبه سینده مرکزی و یرلی ایداره ایتمه سیستمینده پروبلملر یارادیر). ملی تشکیلاتلاریندا پروقلاملاریندا گله جک دولت قورلوشو و فورماسینا باخیشدا دا تام آیدین تصور یوخدور. هامیسی ملی مقدراتینی پروقلاملاریندا تثبیت ایتسه ده، بنله مهم پریسیپین ماهیتینی اچیقلامیرلار. ملی حاقلار اوغروندا مبارزه آیران تشکیلاتلارین هیچ ده هامیسی ملی دمکراتیک، ساخ تمایولو دیپلرلر. اولارین آراسیندا سول یونلو سوسیالیست، سوسیال دمکرات ایدیولوگیالی تشکیلاتلاردا موجوددور. ملی تشکیلاتلار فدراتیو دولت قورلوشونا فکیرلری باخیمیندا دا تام آیدین اولماماقلا یاناشی، علمه سوپکنمیر. (مسئلاً: یرلی قورومو، سوسیال - اقتصادی دوروم و سایر... بو کیمی پروبلملری نظرع آلمان باشقا دولترین قورلوش فورمالارینی بیر باشا تطبیقینی نونرک گتیرمک و یا فدرال دولترین آنلایشی و سجویی خصوصیتلرین بیر- بیرری ایله تام آیدینلشدیریلماسی).

دولت و حقوق نظریه سینده گوره فدراتیو دولت قورلوشو آنلایشی بنله گوتربیلیر: اگر بیر نونجه مستقل و حاکم نولکه نوزلرینین سیاسی- اجتماعی، اقتصادی، حربی منفعلرینی قوروماق مقصدی ایله سیاسی بیریکی یارادارلارسا، اونا فدراتیو دولت قورلوشو دییلیر: اولرر مستقل اولموش قورلوشلارین همین اتفاقداکی کونوللو بیرلینه فدراتیو قورلوش دییلیر، قید ایتمک لازیمدیر کی، اتفاقدان کونوللو چیخماقدا ممکندور. اما یوخاریدا گوستریلیدی کیمی، ملی تشکیلاتلار بو و آنولوژی مسئله لری نظره آلمایبارلر. دیمک اولارکی، پان ایرانست تشکیلاتلاردا بنله فدراتیو دولت قورلوشو

ادامه درص ۷

مرحله ده آذربایجان ملی حوکومتی و کوردستان ملی حوکومتی تاریخی تجربه دن دوزگون یارارلانمادیقلاریندان اوغورسوزلوقا اوغرادیلار. بنله لیکله، نولکه ده فارس اولمایان باشقا ملترلرله بیرلیکده مبارزه به قالمادیقلاریندان هر بیرری آیری - آیریلقدما مغلوبیته دوچار اولدولار. نهایت ۱۹۷۹- نجو ایلده فورال انقلابی زمانی سیاسی تشکیلاتلارین اساس حدفی حاکمیت و رژیم دیشیکلییدی. بو زمان اساس ایکی پروبلم نظره آینمالی ایدی. بونلار هانسیلاردیر: ۱- دولت قورلوشو: ۲- ملی پروبلملرین حللی. رژیم دیشدیریلمه سی اوغروندا مبارزه آیران تشکیلاتلارین پروقلاملاریندا بو مسئله لر یا هیچ عکس اولونموردو یا دا ناقص ویریمیشدیر. همین قوروملارین یگانه هدفی اونیتار (واحد) دولت قورلوشو ساخلاماقلا، رژیم دیشدیریلمه سی ایدی. حاکمیت دیشیکلی مضمون باخیمیدان دمکراتیک دیرلرین برقرار اولماسیندا هیچ بیر ینیلیک یارتمادی. موجود پروبلمه علاقه دار یارانمیش جریانلار. نونجه دن قید ایتمک لازیمدیر کی، یارانمیش جریانلار قاباکی سیاسی خطرین بوراخدیگی صهلوری بو و یا باشقا شکیده تکرار ایتمه ده دیرلر. پروبلمین حلینه یاناشماقدا یارانمیش جریانلار اساساً ایکی حسه به بولونورلر:

۱- پان ایرانستلر:

۲- ملی جریانلار:

۳- پان ایرانستلر، بونلار اساساً بیر نونجه قولا بولونورلر:

۴- شاهچیلار (سلطنتچیلر) بو قول نوزو بیر نونجه حسه به آیریلیر.

ملی مذهب (مدرن دینچیلر). بورا ملی جبهه نین قوللاری، ایران جمهوریت سنورلر، یاشیلار پارتیاسی و سایر.

سولچولار، او جمله دن توده پارتیاسی، بیر نونجه قولا پارچالانمیش فدایلر تشکیلاتی، راهه کارگر (فحله یولو) و سایر... دمکراتیک جمهوریت پارتیاسی و لایق رسوبلیکچیلار پارتیاسی (بو قورملار اساساً کیچمیش سولچو جریانلار آیریمیشدیلر). یوخاریدا آدلاری چکیلمیش جریانلار و تشکیلاتلار ایچون عمومی و اورتا ایستکلر آشاغیداکیلاردیر: اساسی اولمایان، باشقا ملترین آسیمیلیاسیا ایدیمه سی سیاسی نتیجه سینده یارادیلیمیش «۸۰ یاشلی ایران ملتی» ایچون دمکراتیک رژیم قورماق: - ایرانین چوخ ملتلی نولکه اولماسی عاملینی نظره آلماق - پان فارسیست سیاستینین یورودولمه سینی دوام ایتدیرمک. پان ایرانستلر آراسیندا ایرانین گله جک دولت فورماسینا باخیشدا دا فرقی یاناشمالار وار. اولارین بیر گروپو اونیتار (واحد و یا بسیط) دولتی، او بیرلری ایسه فدرال فورمالی جمهوریتین قورولماسینی ایسته بیرلر. پان ایرانست فدرالچیلار آراسیندا دا انله قوروملار واردیر کی، ایرانی چوخ ملتلی نولکه کیمی قبول ایده رک نوز مقدراتینی تعین ایتمه پریسیپینی تانیلرلار. اما اولار همین پریسیپ ماهیتینه آیدیلوق گتیرمیرلر. فدرال دولت قورلوشونو سیاسی - ایداره ایتمه سیستمی (موجود ایالت و یا اوستانلارا گوره) اساسیندا تسور ایدیرلر. حاکمیت بولگولرینی ایالت و اولارین تابعه چیلیکلرینده اولان شهرلر آراسیندا معینلشدیریلر. بوله لری ملی یونلو تشکیلاتلاری تانیملار، یالنیز ایرانین بوتولو یونون قورونماسیندا بو تیپ تشکیلاتلار آیرجی اولاجاقدیر. اولار ملی دیلری فارس

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده...

آنلایشی ایله سجویی خصوصیتلری قارشدیریرلار. علمه اساسلانیب مسئله یه آیدینلیق گنیرمک ایچون دولت حقوق نظریه سینه مراجعت ایدک. نظریه یه اساساً فدراتیو دولت قورلوشونون نوزلیکلری (اساس خصوصیتلری) بنله دیر:

- فدراتیو اراضیسی اونون ایری - ایری سویبکتلردن (استان، ایالت، کانتون، جمهوری و سایره...) اراضیلردن عبارتدیر، - بنله دولتین عالی قانون ویرجی، ایجرا ایدیجی، محکمه حاکمیتلری مرکزی دولته مخصوصدور، فدرال و یرلی اورقانلار آراسیندا سلاحیتلر بولگوسونو آنایاسا معینلشدیریر. فدراسیا سویبکتلرینین نوزونون قانون ویرجی، ایجرا ایدیجی، محکمه اورقانلاری ایله یاناشی آنایاسالاری دا اولور. فدرال دولتره خارجی سیاست، حربی و تهلوکه سیزلیک سیستمی مرکزی حاکمیتین اینده جمله شیر. فدرال دولترده، سویبکتلرین دولت مستقیلی اهمیتلی درجه ده محدودلاشدیریلیر. فدرال دولتر مرکزله سویبکتلر آراسیندا کونوللو مقاله لره اساساً یارانیرلار. بوتون قید ایتدیکلریمیزه راغماً ایراندا دموکراتیک ایداره ایتمه سیستمی عنعه سی اولماییدیر. بونا گوره ده مسئله یه علمی - پراتیک یاناشماق داها دا واجب و مقصد او یغون اولاردی. ملتر آراسیندا یارانان و یا یارادیل بیله جک پروبلملری و فدراتیو دولت قورلوشونون یوخاریدا سادالادیغیمیز آنلایش و نوزلیکلرینی (سجویی خصوصیتلرینی) نظره آساق گورونور کی، ایران کیمی چوخ ملتلی نولکه ده ملتر حقوقونون تأمین و دموکراتیایا بیر باشا (بالواسطه) کچمک ایچون امکان و شرایط یوخدور. اودور کی، ملی حاکمیتلرین و اوزون مدتی مرکزلشدیریلیمه میش دولت قورلوشونون تأمین ایچون معین حاضرلیق مرحله سی و باشقا سوزله کچید مرحله سی لازیمدیر.

کچید مرحله سی و دولت قورلوشو. چوخ ملتلی نولکه لرده دموکراتیایا کچید دورونده انسان حقوقلارینین قورونماسی ایله یاناشی، ملتر حقوقلارینین تأمین ایدیلیمه سی ایچون هانسی دولت فورماسی و انله جه ده دولت قورلوشو فورماسی مقبول سایبلا بیلر؟ مسئله یه آیدینلیق گنیرمک ایچون دولت حقوق نظریه سینه اساسلنماق لازیمدیر. دولتچیلیه علمی یاناشماقلا موجود یوللارینی دا علمه سویکنه رک اختارمالیق. بو زمان آشاغیداکی سواللار جوابلاندیریلما لیدیر. ۱- چوخ ملتلی نولکه لرده استبداددان دموکراتیک قورلوشا کچمک انله جه ده نولکه ده کی ملتر حقوقونون تأمین ایچون اوزون مدتی مرکزلشدیریلیمه میش دولت قورلوشو لازیمدیر. یوخسا قیسا مدتی؟

۲- چوخ متلی نولکه لرده مقدراتینی تعیین ایتمک پریسیپینه اساسلناراق ملتر حقوقونو تأمین ایله یاناشی همین دولترده اراضی و مدنی پروبلملرین حلی ایچون کچید مرحله سینه احتیاج وارمی؟

۳- کچید مرحله سینین دولت قورلوشو نجه اولمالیدیر؟ اودور کی، کچید دورو ایچون قیسا مدتی دولت قورلوشو فورماسینین اساسلارینی حیاتا کچیریلیمه دن چوخ ملتلی نولکه لرده دموکراتیایا کچمه دن، ملتر حقوقونون تأمین ایتمه دن اوزون مدتی مرکزلشدیریلیمه میش دولت قورلوشونون حیاتا کچیریلیمه سی مومکونسوزدور. کچید مرحله سی چوخ ملتلی نولکه لرده آسیلی ملترین ملی آزادلیق مبارزه سی عرفه سینده استبداددان دموکراتیایا قوشماق و انله جه ده اوزون مدتی

دولت ایداره ایتمه سیستمی و انله جه ده اویوزوسونون مختلف فورمالاردا ایره لیه سوردویو گلّه جک دولت ایداره چیلیک فورماسی و قورلوشو فورماسینا نوتری بیر باخیش اونو گوستریر کی، ایراندا دموکراتیانین غلبه چالما سینین و انله جه ده ایران چوخ ملتلی نولکه اولاراق ملتر حقوقونون تأمین اولونماسینین اساس سبیلریندن باشلیجاسی بوراداکی دولت ایداره ایتمه سیستمین علمی اساسلارا سویکنمه مه سیدیر. انله بو سببدن ده مسئله یه علمی فورمادا آیدینلیق گنیریلیمه سی ضرورتی میدانا چیخیر. بنله لیکله دولت فورماسی نوزلویونده قارشیلیقی علاقه ده اولان اوچ اونسورو چلمشدیریر.

۱- دولت ایداره چیلیک سیستمی.

۲- دولت قورلوشو فورماسی.

۳- دولت رژیم فورماسی و دولت ایداره چیلیک فورماسی.

دولتین عالی حاکمیت اورقانلارینین قورلوشونو، اونلارین تشکیلینی و اونلارین آراسینداکی سلاحیت بولگوسو قیاداسینی معینلشدیریر. دولت ایداره چیلیک فورماسی ایداره ایتمه ایشینده آشاغیداکیلاری داشیر. دولتین عالی اورقانلارینین یارانماسینی و اونلارین قورلوشونو معین ایدیر.

دولت حاکمیتی ایله وطنداشلار آراسینداکی قارشیلیقی مناسبلری تنظیمله بیر

دولتین عالی و دیگر اورقانلاری آراسیندا قارشیلیقی مناسبلری تنظیمله بیر. دولت قورلوشو فورماسی دولتچیلیک مسئله سینده هر زمان دولت فورماسی ایله یاناشی، دولت قورلوشو فورماسی دا علمی شکیده ایض ایدیر. دولت قورلوشو فورماسی دولتین ترکیب حسه لری ایله دولت حاکمیتین یرلی اورقانلار آراسیندا قارشیلیقی مناسبلرین خصوصیتلرینی آشکار ایدن ملی انزیباط اراضی قورلوشودور.

ایداره چیلیک فورماسیندان فرقی اولاراق، دولتین فورمالاشماسی بورادا حاکمیت، مستقیلیک و یرلرده بولگو باخمیندان تحلیل ایدیر. دولت قورلوشو پریسیپلری آشاغیداکیلاردان عبارتدیر.

دولتین داخلی قورلوشونون هانسی حسه لردن عبارت اولدوغونو، بو حسه لر حقوقی ئوده لیکلرینین و قارشیلیقی مناسبلرینی معینلشدیریر.

مرکزله یرلی اورقانلار آراسیندا مناسبلری تعیین ایدیر.

همن دولته کی هر ملتین منافعینه او یغون دولت فورماسینی معینلشدیریر. دولت فورماسی ایله دولت قورلوشو فورماسینین ایضاح ایدیلیمه سیندن مقصد اودور کی، چوخ ملتلی نولکه لرده استبدادان دموکراتیایا کچید مرحله سینین قیسا مدتی مرکزلشدیریلیمه میش دولت فورماسی اولاراق، دولت قورلوشونون وظیفه لرینین اوزون مدتی مرکزلشدیریلیمه میش و یا مرکزلشدیریلیمه میش دولت فورمالارینی بیر - بیریندن فرقلندیرمکدیر. مسئله نی پراتیک باخمیندان ایدینلاشدیرماق ایچون بیر نجه اورنک گنیرمک داها نولملی اولاردی. سون اون (۱۰) ایله بیر سیرا چوخ ملتلی آسیا و آفریکا نولکه لرینده کچید مرحله سینی (فدرال دولته حاضرلیق مرحله سی) دورور و ماقلا استبدادان بیر باشا اوزون مدتی مرکزلشدیریلیمه میش (فدرال) دولت قورلوشو فورماسینی حیاتا کچیرمک جهدی او غورسوزلوقلا نتیجه لشمشدیر. قید اولوندوغو کیمی همین دولترده دموکراتیانین تأمین ایچون

ادامه درص ۸

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده....

انسان حقوقلاری ایله یاناشی ملتلر حقوقونون تأمین، اراضی و مدنی پروبلملرین حل، ملی سیمته مه معروض قالمیش ملتلرین حقوقی مناسبتلرین تنزیله بین نورمالارین یارادیلماسی، استحصال مناسبتلرین غیر متناهی آرادان قالدیرماق، استحصال قوه لری ایله اجتماعی مناسبتلرین تنزیلمنه سی ملی حکومتلرین یارادیلماسی، مقدرالتینی تعیین ایتمه پرنسیپی اساسیندا نولکه ده کی ملتلر حقوقونون تأمین ایدیلمه سی اوغروندا مبارزه ده هر ملتین نوز ملتلی آدی آلتیندا سیاسی - مدنی فعالیت گوستریمه سی واجب شرطدیر. دمکراتیک اولمایان نولکه لرده هیچ بیر ملت نوز ملی ایستکلرینی گرچکلشدیره بیلیمیر. بوندان نوتری همن ملتلر مرکزی حاکمیت طرفیندن یورودولن شووینیست سیاسته قارشلی بیرگه مبارزه آپارمالیدیرلار. چونکی تاریخی تجربه گوستریر کی، ملی سیمته معروض قالان هر هانسی بیر ملت تک باشینا مرکزی حکومته قارشلی مبارزه ده مغلوب اولور. بونون تکرار اولماماسی ایچون بنله ملتلر بیریلمه ملی - سیاسی پلانفورمالارینی یاراتمالیدیرلار. کچید مرحله سینده دولت فورماسی یالینز جومهوریت اولمالی و قیسا مدتلی قورلوش فورماسی دمکراتیک دیرلره اساسلانا ق هر بیر ملتین سایننا اویغون اولاراق ملی مجلسینی فورمالاشدیرمالیدیر. همن مجلس ایسه نوز نوبه سینده قیسا مدتلی مرکزیشدیریمه میش دولت قورلوشو فورماسینین یارانماسی ایچون حقوقی اساسلاری حاضیرلامالیدیر. عینی حالدا کچید دورونون عموم ملی مجلسی فدرال دولت باشچیسی سیچیر و ناظرلر کابینتینی فورمالاشدیریر. یوخاریدا سادالانان اساسلار و پرنسیپلره گوره ایراندان چوخ ملتلی نولکه اولاراق بورادا یاشایان ملتلرین ملی - سیاسی و دمکراتیک - دولت حقوقلارینین تأمینینده کچید مرحله سینده احتیاجی واریدیر. بوتون بو علمی آنالیزلردن و ایضاحلاردان مقصد اوندان عبارتدیر کی، بنله چوخ ملتلی دولتلرده ده او جمله دن نولکه ده مدنی جمعیت یارادیسین و حقوق دولتی حکم سورسون. بنله جومهوریتین دولت قورلوشونو ماهیت و مضمون باخمیندان نظرندن کچیریمک چوخ نونملی اولاردی: اساس آزادلیقلار و حقوقلار: ملیتی، دلی، دینی، و سیاسی باخیشلاریندان، ملی - اجتماعی مناسبتلریندن آسیلی اولمایاراق دمکراتیک قانون عالیینی رهبر توتاراق تأمین اولونمالیدیرلار. دولتین معاصر آنلامینا گوره، دولت وطنداشلارین قارشیلیق مناسبتلرده حقوق نورمالاری اساسیندا فعالیت گوستریمه لیدیر. حقوق دولتینده حقوقون اوستونلویو او زمان رول ایناییر کی، حقوق وطنداشلارینین آزادلیغینین اولچوسو کیمی چیخیش ایتمسین. بنله شعایتدیر کی، جمعیتده عدالت کوم سوریه بیلر. دمکراتیک و حقوق قونولارینین اساسیندا یارانمیش قونولارین اجراسی جمعیتده عدالتین تجسمودور. یالینز قانون ویرجی اورقانین انشکافی حقوق دولتینین قورولماسی ایچون یترلی دیلدیر. همن اورگانلاردا قانونلار قبول ایدیلب، باشقا اورگان طرفیندن اونلارین دوزگون حیاتی کچیریمه مه سی حقوق دولتینین علیهنه دیر. دولتچیلیقن حقوقی اساسلاری، حقوقون حکمرانلیغی، ایستحصال قوه لرین حقوق برابرلی، جمعیتین انکشافینین و رفاهینی یوکسدیریمه مه سینی اقصادی طرفدن

ادامه درص ۹

کچید مرحله سی نظره آلینمیشدیر. بونلار نمونه اولاراق سودان عراق و افغانستان نولکه لرینده دولت دییشیکلیکلرینه (فورما و قورلوش باخمیندان) باخمایاراق دمکراتیا بو نولکه لرده قیسیر قالدی. مسئله نی داها دقیق آیدینلاشدیرماق ایچون یوخاریدا آدلاری چکیلن دولتلرین اوخشار جهت لرینی نظرندن کچیریمک نونملی اولاردی. بو اوخشار جهت لر آشاغیداکیلاردی.

۱- اوچونجو دنیا نولکه لرینه منصوبدورلار.
۲- چوخ ملتلی نولکه لر دیرلر.
۳- مسلمان نولکه لر دیرلر.
۴- دولت ایداره ایتمه سیستمی باخمیندان دمکراتیک عنعنه لری اولمایان نولکه لر دیرلر و سایره...
افغانستاندا، عراقدا و سوداندا دیکتاتورلوق و مرکزی شووینیست حاکمیتلری دییشدیریمیشدیر. آدی چکیلن نولکه لرده فدراتیو دولت قورلوشونون اساسیندا ینی آنیاسا قبول ایدیلمیشدیر. اما کچید مرحله سینا کچیریمه دیکلرینه گوره، حاکمیت بولگوسو بو نولکه لرده موجود ملتلرین ساینی اساسیندا قورولمادیغینا گوره و سایره. بو نولکه لر دمکراتیک لشه بیلیمیرلر و بوتون ملی پروبلملر بحرانلی قوروملارینی قوروماقدادیرلار. عراقدا ترکمن و کرد پروبلمی نوز حلینی تاپا بیلیمیر. انله بو نوزو - نوزلویونده ینی قورولموش فدرال دولتلرده ملتلر حقوقونون یوزولماسیندان خبر ویریر. انله جه ده آدی چکیلن نولکه لرده دینی پروبلملر (سنی و شیعه) دوام ایدیر. سوداندا دا آنالوژی پروبلملر دوام ایدیر. ۲۱ ایلیک و طنداش محاربه سیندن سونرا (بو محاربه ده ۲ میلیون انسان حلاک و ۴ میلیون انسان نوز یورد یووالاریندا دیرگیگن دوشموشلر) ۰۹/۰۱/۲۰۰۵- ده محاربه آپاران طرفلر آراسیندا صلح مقاله سی باغلانمیشدیر. نولکه ده فدراتیو دولت قورلوشو اساسیندا ینی آنیاسا قبول ایدیلمیشدیر. اما بونلار باخمایاراق نولکه نین دارفور ایالتینین ملی - سیاسی ایستکلری، آدی چکیلن مقاله ده هیچ مذاکره موضوعو اولمامیشدیر. اونا گوره ده همن ایالتین آزادلیق اوردوسو خودمختارلیق اوغروندا ساحلی مبارزه نی دوام ایندیریر. قید ایتمک لازیمدیر کی، دارفور ایالتی آزادلیق اوردوسونون ساحلی دویوشلرینین نتیجه سینده ۷۰ مین انسان حلاک اولموش و ۱ میلیوندن آرتیق انسان دیرگیگن دوشموشدور. همن مبارزه ده کندلی قارا دریلرین و عربلرین آراسیندا گیدیر. اونلار حاکمیت بولگوسونده ملی حاقلارینی نظره آلینمیشدیرلار. یوخاریدا آدلاری چکیلن نولکه لرده فدراتیو دولت قورلوشو اساسیندا ینی آنیاسا قبول ایدیلمه سینده باخمایاراق ملی تهلهکه سیزلیک نوز حلینی تاپا بیلیمیر. گوسترین مقاملار اونا دلالت ایدیر کی، چوخ ملتلی نولکه لرده اونیتار (مرکزیشدیریمیش و یا واحد) بلاواسطه اوزون مدتلی مرکزیشدیریمه میش (فدرال) دولت قورلوشونا کیچیمک و یا اجراسیندا معین حاضیرلیق (کیچید) مرحله سینده احتیاج دویولور. نتیجه اعتباری ایله ایراندان دا چوخ ملتلی نولکه اولاراق، مقدرالتینی تعیین ایتمه پرنسیپینین اجراسیندا و اوله جه ده دمکراتیانین غلبه چالماسیندا کچید مرحله سی لابوددور. کچید مرحله سینین وظیفه لری آشاغیداکیلاردان عبارتدیر:

چوخ ملتلی ایران نولکه سینده....

داخلی و خارجی سیاستین اساس یونلرینی عالی قانون ویرجی اورقان معینشدیریر. نتیجه اباریله اجرا ایدجی و محکمه حاکمیتین فعالیترینی تنزیمله بیر. بنله لیکله سوزو گیدن جمهوریتین دولت مکانیزمینده قانون ویرجی اورقانتین اوستونلویو تأمین اولونور. اجرا ایدجی حاکمیت اورقانلاری واسطه سیله قانون ویرجی حاکمیت طرفیندن قبول اولونموش حقوق نورمالارینین رنالیزه سی تأمین اولونور. اجرا اورقانلاری و دولتین وظیفه لی شخصلری قانوندا نظرده توتولمایان حقوق و وظیفه لردن یارارلانا بیلمزله. محکمه اورقانلاری جمهوریت هر هانسی بیر حقوق پوزونتوسوندان قورویور. عدالت محکمه سی حقوق دولتینده یالینز محکمه اورقانلاری واسطه سی ابله حیاتا کچیریلیر. بو اورقان یالینز حقوقو و قانونو رهبر توتور. او قانون ویرجی و اجرا ایدجی اورقانلارین سوبیکتیو تأثیریندن آسیلی دیبل. عدالت محکمه سینین مستقیلی و قانونا طابع اولماسی، وطنداشلارین حقوق و ازادلیقلارینین قورونماسی جمهوریت دولتچیلیکینین قارانتیدیر. آنا یاسا حقوقی نظارت وظیفه سینی آنا یاسا محکمه سی برینه یترمه لیدیر. بو محکمه قانون ویرجی حقوقی یارادیجیلیغ ایشینده آنا یاسانین عالیلیکینی تأمین ایدیر. یوخاریدا قید اولونان مقاملار نظرده توتولان جمهوریتین سجبیوی خصوصیتلرینی نوزونده عکس ایتدیریر.

حیاتا کچیریر. حقوق دولتینین اجتماعی اساسلاری آزاد وطنداشلارین اجتماعی ترقی سینی نوزونده جملشدیریر. انسان و اونون ماراقلاری هر زمان دقت مرکزینده دیر. اجتماعی عدالت، هومانیزم و ان ئونملیسی انسان لیاقتینین قورونماسی حقوق دولتینین اخلاق دیرلرینی تشکیل ایدیر و فرد اوزرینده هر جور ظلم و زوراکیلیغی ایستیننا ایدیر. اوتوریتوریزم حقوق دولتینین یارانماسینا انگل توره دیر. عینی زماندا جمعیتین ترقی سینی لنگیدیر. حقوق دولتینده هیچ بیر حرکت آنا یاسایا ضد اولمامالیدیر. آنا یاسانین عالیلیکینی حقوق دولتینین ایریلماز حسه سی و علامه تیدیر. قانون هر شیدن ئونجه آنا یاسانین عالیلیکینی، محکمه حقوق سیستمین، قانون ویرجی اورگانین جمعیتده عدالت و حقوق سابتلیکینی یاراتمالیدیر. شخصیتین توخونوزمازلیغی، تحصیل، اجتماعی تامینات، محکمه حقوقو فردی حقوقلارین تأمین اولونماسی دیمکدیر. دولت اورقانلاری حقوقا طابع اولمالی، وظیفه لرینی پوزوقدا مسئولیته جلب اولونمالیدیرلار. حقوقی دولتین تشکیل و فعالیتینین اساس پرنسیپی حاکمیت بولگوسوندن ابارتدیر. عالی قانون ویرجی، اجرا ایدجی و محکمه اورقانلارینین قانونا طابع اولماسی اساس شرطدیر. بنله دولت قورلوشو مضمون و ماهیت اعتباریله واحد دولت حاکمیتین و توتالیتار ایداره چیلیک قارشیسینی آلیر. نظرده توتولان جمهوریتده نولکه نین

رئیس اتحادیه زنان کارگر آذربایجان شرقی زنان اولین قربانیان تعدیل نیرو در بازار کار هستند

جمله حق اولاد محروماند و فقط به دستمزد پایه بسنده می‌کنند.
وی ادامه داد: ما تصور می‌کردیم زنانی که به مجلس راه می‌یابند با عضویت در فراکسیون زنان از زنان حمایت خواهند کرد در حالی که متأسفانه می‌بینیم که از زنان حمایتی نمی‌شود و این باعث دلسردی زنان شاغل شده است.
اصغری با اشاره به نیاز زنان کارآفرین به حمایت گفت: به دلیل شرایط اقتصادی و عدم حمایت، تعداد زنان کارآفرین روبه کاهش است.
وی با اشاره به فرمایش امام خمینی (ره) که مبدا از زنان به عنوان کالا استفاده کنید گفت: متأسفانه نگاهی به جراید و نیازمندی‌ها نشان می‌دهد که عکس این سخن در جامعه عملی می‌شود و این یک ضربه بزرگ به جامعه زنان است.

زنان در بازار کار اولین قربانیان تعدیل نیرو، دستمزدهای نابرابر و تبعیض جنسیتی هستند.
مطرح شدن کاهش ساعات کاری و کار از راه دور برای زنان از طرف دولت و تأیید مجلس، ضربه‌ای سنگین برای زنان شاغل است.
سیما اصغری فعال حقوق صنفی کارگران زن در آذربایجان شرقی گفت: زنان در مناسبات بازار کار همچنان در صف اول قربانی شدن قرار دارند.
رئیس اتحادیه زنان کارگر استان آذربایجان شرقی ادامه داد: زنان در بازار کار اولین قربانیان تعدیل نیرو، دستمزدهای نابرابر و تبعیض جنسیتی هستند.
این فعال کارگری گفت: مطرح شدن کاهش ساعات کاری و کار از راه دور برای زنان از طرف دولت و تأیید مجلس، در شرایطی که در حال رکود اقتصادی هستیم ضربه‌ای سنگین برای زنان شاغل است.
سیما اصغری افزود: در بازار کار - به خصوص شرکتهای خصوصی - زنان از مزایای قانون کار از

آمار تکان دهنده وضعیت بحرانی تالاب‌ها نابودی بیش از ۵۰ درصدی اکوسیستم تالاب‌ها

این نماینده مردم در مجلس نهم، در تشریح مشکلات و عوامل تهدیدکننده تالاب‌های کشور، تصریح کرد: تغییرات اقلیمی، طرح‌های توسعه منابع آب به ویژه طرح‌های نوسازی، تغییرات کاربری حاشیه تالاب‌ها و آلودگی‌های گسیل شده از بالا دست از عوامل مهمی است که به خشک شدن تالاب‌های کشور منجر شده است.

وی با تأکید بر اینکه زندگی انسان‌ها روی زمین منوط به وجود دریاچه‌ها و تالاب‌هاست، گفت: تالاب‌ها ارزش‌ها و خدمات بسیاری به محیط زیست ارائه می‌کنند که از جمله آن می‌توان به کنترل سیلاب‌های ویرانگر و رسوب رودخانه‌ها، تنظیم کننده اقلیم محلی و تلطیف کننده هوا و همچنین تثبیت ازت در هوا اشاره کرد.

رجایی در تشریح عوامل خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور، تصریح کرد: خشکسالی و برداشت‌های بی رویه و غیرکارشناسانه از تالاب‌ها و دریاچه‌ها از جمله مهمترین عواملی است که مرگ تدریجی آنان را رقم زده است.

وی در توضیح محورهای عملیاتی برنامه احیای تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور، افزود: شناخت و تعیین مقادیر کمی ناپایداری‌های اکوسیستم‌های تالاب‌ها از جمله میزان کمبود منابع آب، مقادیر فزاینده مصارف آب در بخش‌های مختلف حوزه‌های تالابی، شناسایی میزان آلاینده‌ها و رسوبات خارج از حد تحمل محیط و... از جمله مهمترین اولویت‌های احیای تالاب‌های کشور است.

این نماینده مردم در مجلس نهم، با بیان اینکه تالاب‌ها اغلب مزایای اقتصادی چشمگیری برای کشور دارند، تأکید کرد: تأمین آب، تأمین ماهی، منابع انرژی همچون تورب منابع حیات وحش، و تولید داروهای گیاهی از جمله مزایای اقتصادی مهمی است که تالاب‌ها و دریاچه‌ها برای کشور دارند.

رجایی با تأکید بر اینکه خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها به نابودی زیستگاه‌های مجاور و حیات وحش منجر می‌شود، گفت: ضرورت توجه به تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور با انجام اقدامات عملی برای جلوگیری از مرگ آنها بر کسی پوشیده نیست.

وی با یادآوری جایگاه مدیریت زیستگاهی تالاب‌ها و دریاچه‌ها در قانون برنامه پنجم توسعه، گفت: موضوع مدیریت زیست بومی برای نخستین بار در بند الف ماده ۶۷ قانون برنامه چهارم توسعه کشور در اسناد برنامه‌ای و مقررات جاری کشور مورد تأکید قرار گرفت و با توجه به توسعه این فعالیت‌ها در طول برنامه چهارم نیز مدنظر بود.

این نماینده مردم در مجلس نهم در تشریح جایگاه و اهمیت تالاب‌ها و دریاچه‌ها در توسعه پایدار کشور، افزود: تالاب‌ها حافظ تنوع زیستی و ذخایر وابسته به خود، تأمین کننده شکار و صید برای مردم بومی، یکی از جذابترین و بکرترین محیط‌های طبیعی اکوتوریسم، زیبایی شناسی و میراث فرهنگی کشور هستند.

براساس آمارهای منتشر شده از سوی دستگاه‌های ذیربط با محیط زیست در شرایط کنونی بیش از ۵۰ درصد تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور خشک شده یا در معرض نابودی قرار دارد.

به گزارش خبرگزاری خانه ملت (مجلس شورای اسلامی) در ۱۳ بهمن سال ۱۳۴۸ چند کشور به دعوت ایران برای حفاظت از تالاب‌ها، کنوانسیون را به نام کنوانسیون رامسر امضا کردند، اما هیچ زمانی فکر هم نمی‌کردند روزی از بیشتر تالاب‌های ایران تنها یک نام و جای کم‌آب یا خشک شده‌ای باقی بماند.

هامون، پریشان، شادگان و تالاب انزلی هیچ کدام شبیه آن روزی نیستند که ۴۸ سال پیش کشورهای زیادی را راهی شهر رامسر کرد، از طرف دیگر از میان تالاب‌های ایران، ارومیه، انزلی، شادگان، هامون و گاوخونی مهمترین آنها هستند که اغلب به خط قرمز شرایط بحران نزدیک شده یا از آن گذشته‌اند.

تالاب میانکاله، دریاچه پریشان، دریاچه ارومیه، دریاچه نریر، مرداب انزلی، تالاب شادگان، هامون و هیلمند، دریاچه قویی، هامون پوزاک، شورگل، بندر کیشهر، امیرکلیه، قوری‌گل، مجموعه آلاگل، آماگل و آجی‌گل، خوران، مجموعه رود شور، رود شیرین و رود میناب، رود گز و رود حرا، تالاب گاوخونی، خلیج گواتر، جزیره شیدوار، تالاب قمیشان و تالاب فریدونکنار، تالاب‌های بین‌المللی ایران هستند که وضعیت‌های مختلفی دارند.

بر اساس آمارهای سازمان حفاظت از محیط زیست، هم‌اکنون ۶ تالاب در لیست تالاب‌های در معرض خطر (لیست مونترو) قرار گرفته است، که این تالاب‌ها در شرایط بسیار بحرانی قرار دارند که از مهمترین آن‌ها می‌توان به تالاب هامون هیلمن، صابوری در جنوب شرق و تالاب انزلی و بختگان اشاره کرد.

بر اساس آمارها از ۴۰ تالاب موجود در کشور، حدود ۲۰ تا ۸۰ درصد آن خشک شده است که عوامل متعدد در تخریب آن‌ها دخالت دارد که این عوامل شامل صنایع، سکونتگاه‌ها، انتقال برق، بهره‌برداری ناپایدار از تالاب‌ها است.

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس در گفت‌وگو با خبرنگار اجتماعی خبرگزاری خانه ملت، در تشریح وضعیت کنونی تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور، درباره عوامل تأثیرگذار در ناپایداری اکوسیستم‌های تالاب‌ها، گفت: واقع شدن تالاب‌ها در پست‌ترین نقاط حوزه‌های آبخیز باعث شده که هرگونه عملکرد مثبت یا منفی اثر خود را روی تالاب‌ها داشته باشد.

نماینده مردم اراک، کمیجان و خنداب در مجلس شورای اسلامی، با انتقاد از وضعیت نابسامان تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور به اهمیت وجودی آنها برای محیط زیست اشاره کرد و افزود: متأسفانه اتخاذ تدابیر غیرکارشناسانه و بی توجهی محض به خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها، مرگ آنان را نزدیکتر کرده است.

آمریکا با دخالت در اوکراین از "پوتین" چه می خواهد؟!

سال بعد ایران و پاکستان و افغانستان در سال ۲۰۱۲ به عنوان عضو ناظر به سازمان ملحق شدند. از ویکی پدیا، دانشنامه آزاد) به عقیده «کنستانتین سیوکوف» نائب رئیس آکادمی مسایل ژئوپولیتیک اینکه سازمان امنیت دستجمعی در حال حاضر ذینفعی خود را در گسترش مشارکت با چین و در راستای افغانی و در روابط با سازمان همکاری شانگهای تأکید می‌کند ناشی از فشار شدید غرب به روسیه پس از بحران در اوکراین و حول آن است. وی افزود:

غرب برای داشتن پایگاهی جهت ایراد ضربات به روسیه به اوکراین احتیاج دارد. اینطور نیست که می‌خواهند تنها «نیروی نرم» علیه روسیه بکار ببرند الان برخی شواهد موجود است که قصد دارند در یک تعدادی از بخش‌ها به نیروی قهری متوسل شوند. در این صورت لازم است سازمانی تشکیل شود که در برابر ناتو مقاومت کند. تحکیم مناسبات مودت آمیز با چین و افزایش مشارکت نظامی - راهبردی با آن را حل طبیعی در شرایط وخیم شدن رویارویی میان روسیه و غرب است.

" در هفته گذشته کشورهای "بریکس" - چین، روسیه، هندوستان، برزیل، و آفریقای جنوبی - به اتفاق آرا و به‌طور صریح از موضع روسیه در قبال تحولات اوکراین و تصمیم ولادیمیر پوتین به پذیرش پیوستن شبه‌جزیره کریمه به فدراسیون روسیه، حمایت کردند. گرچه چین در گذشته به‌طور محتاطانه، و هندوستان به‌طور جدی در این رابطه موضع‌گیری‌هایی کرده بودند، اما بیانیه رسمی گروه "بریکس" در هفته گذشته، در حاشیه اجلاس امنیت هسته‌ای در لاهه، در همبستگی با دولت روسیه، در بردارنده پیام مشخص و بی‌سابقه‌ای است. به نظر می‌آید که کشورهای بریکس اکنون به‌طور مشخص و محاسبه‌شده‌ای "نظم نوین جهانی" امپریالیستی را زیر علامت سؤال برده‌اند. وزیر امور خارجه کشورهای بریکس در بیانیه‌شان اظهارات "جولی بی‌شاپ"، وزیر امور خارجه استرالیا، را در رابطه با ممنوع اعلام کردن شرکت روسیه در نشست آینده "گروه ۲۰" در ماه نوامبر [۲۰۱۴] که استرالیا میزبان آن خواهد بود، فاقد وجهت دیپلماتیک دانستند. بیانیه وزیر امور خارجه بریکس، با ابراز نگرانی نسبت به برخی تهدیدها و با بیان اینکه هیچ کشور عضو "گروه ۲۰" حق و اختیار آن را ندارد که به‌طور یکجانبه ماهیت و مشخصه این گروه را تعیین کند، نسبت به هرگونه اقدامی در جهت کنار گذاشتن روسیه از این ترکیب و یا اقدام به اعمال تحریم‌های تنبیهی بر ضد این کشور، اخطار داد.

بیانیه در ادامه تصریح می‌کند که، چنین برخوردهایی با قانون بین‌المللی، و از جمله اصول و ملاحظات منشور سازمان ملل، منطبق نیست. تحلیل‌گران آگاه همسخن‌اند که، این بیانیه درکل و در جنبه‌های مرتبط با اجلاس آینده گروه ۲۰ "نشانه‌ی صریح و گویای آن است که غرب موفق نخواهد شد کل جامعه بین‌المللی را به تلاشش در منزوی کردن روسیه به صف خود بپیوندد." نشانه‌های دیگر سخت‌تر شدن موضع‌گیری‌های کشورهای بریکس و برخوردها با قطعنامه غیرالزام‌آوری بود که از سوی کشورهای غربی در روز ۱۴ فروردین‌ماه در اجلاس عمومی سازمان ملل مطرح شد. چین، هند، برزیل، و آفریقای جنوبی به همراه ۵۴ کشور دیگر به این

ادامه درص ۱۲

پس از غصب دولت قانونی در اوکراین توسط راستگرایان افراطی که با حمایت آشکار مالی و تبلیغاتی آمریکا و متحدان اروپای صورت گرفت مسئله سیاسی اوکراین وارد فاز نوینی گردید. تثبیت حاکمیت راست با تدارک انتخابات ریاست جمهوری، پیوند اقتصادی نوین با کشورهای غربی، همگرایی با صندوق بین‌المللی پول در دستور کار قرار گرفت. اوکراین با نزدیکی به آمریکا و هم‌پیمانان ناتو که هدفشان نزدیکی به مرزهای روسیه می‌باشد با واکنش فدراسیون روسیه مواجه گردید. پوتین با مجوز در مورد کریمه از دوما دولت که از حمایت اکثریت مطلق نماینده گان بویژه فراکسیون حزب کمونیست روسیه فدراتیو برخوردار گردید. کریمه با ۹۷٪ رای در رفراندوم به روسیه پیوست.

تهدید اوپاما با استفاده از ناوگانهای جنگی دریای سیاه و هواپیماهای جنگنده در پایگاه های لهستان و لیتونی هم مرز اوکراین تأثیری برای جلوگیری از سیاست تدافعی روسیه نداشت. اوپاما با برداشتن گزینه جنگی از روی میز گزینه تهدید و تحریم اقتصادی را برای روسیه در دستور کار قرار داد. تصور نظریه پردازان آمریکائی مبنی بر اینکه پس از فروپاشی شوروی توسط پلنستین مست و بی کفایت می‌توان به کمک اروپا از طریق اوکراین قلب مسکو را نشانه گرفت با مقاومت پوتین و مصمم بودن وی در حفظ حریم سیاسی جغرافیائی مواجه گردید. رسانه های غربی با تبلیغات ماهرانه از پوتین هیولائی از "ناسیونالیسم روس" ساختند. و با وی را از باز مانده های تجاوزگران هیتلری نامیدند. آمریکا نینها با پیشرفته ترین تکنولوژی دستگاه "دستکاری شعور" با استفاده از رسانه ها، مطبوعات و تلویزیونها و رادیو و کارشناسان و متخصصان با وارونه نشان دادن حقایق هدف راهبردی خویش را دنبال می کنند. تجاوز آشکار در عراق و افغانستان، لیبی پنهان میشود و با این ادعا که "روسیه باعث تراژدی اوکراین گردید" بر طبل جنگ می کوبند. در جنگ با سوریه مزدوران اسلامی القاعده سلفی ها و هابی ها و ده ها گروه دست نشانده که از سلاح شیمیائی عربستان سعودی با کمک آمریکائیا صورت گرفت نظریه پردازان "روسیه را باعث هیستری ادامه جنگ در سوریه" معرفی می کنند.

امپریالیسم آمریکا با تدارک آرایش نوین در عرصه جهانی با توجیح گویا "روسیه در تدارک حمله به اوکراین است". با یارگیری از کشورهای اروپائی تدارک جنگ نا خواسته را فراهم می آورد. بهر حال با پیوستن ژاپن به ناتو آرایش نیروها با مثلث سه جانبه در حال تغیر است امپریالیسم لحظه ای از گسترش مواضع خویش برای غصب و سلطه بلا منازع درجهان بی کار ننشسته است. در طرف دیگر کشورهای عضو سازمان امنیت دستجمعی - روسیه، بلاروس، ارمنستان، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان در نشست چندی پیش در مسکو به سازمان همکاری آسیا رو آوردند دبیر کل سازمان قرارداد امنیت دستجمعی «نیکلای بوردوژا» پس از نشست مسکو اظهار کرد که سازمان وی تصمیم گرفت با سازمان همکاری شانگهای روابط تنگتری برقرار کند. سازمان همکاری شانگهای، سازمان دولتی است که برای همکاری های چند جانبه امنیتی، اقتصادی، و فرهنگی تشکیل شده است. این سازمان در سال ۲۰۰۱ توسط رهبران چین، روسیه، قزاقستان، تاجیکستان و ازبکستان پایه گذاری شد. علاوه بر اعضای اصلی ابتدا مغولستان در سال ۲۰۰۴ و یک

آمریکا با دخالت در اوکراین....

را تا حدی حفظ کند. اما هیچ اطمینانی وجود ندارد که آمریکایی‌ها از فشار خود بکاهند،... حتی اگر به‌طور موقت راهی برای برون رفت از بن‌بست کنونی ایجاد شود، بحران بعدی به زودی از راه خواهد رسید؛ بحران فوریه تا مارس ۲۰۱۴ باید هرگونه تردیدی را در این باره از بین برده باشد که امپریالیسم جهانی هر روز به دنبال جنگی تازه است. " نقل از پیتر شوارتز، دیوید نورد

در سخنرانی پوتین" دوران سپری شده روسیه تابع آمریکا واروپا " در دومای دولتی خطاب به نمایندگان چنین گفته می‌شود: همکاران گرامی! "آنچه گردا گرد اوکراین می‌گذرد تاباننده آنچه‌ای است که امروز و در طول دهه گذشته در جهان گذشت. پس از پایان نظام دو قطبی در جهان، ثبات بزرگتری پدید نیامد. سازمانهای تعیین کننده بین المللی قدرتمند تر نگشتند، بلکه متاسفانه اغلب تضعیف هم شدند. همکاران غربی ما، ایالات متحده آمریکا در راس آن، نه حکمفرمانی حقوق بین المللی بلکه حکمرانی هر که زورش بیشتر را دنبال می‌کنند. آنها مدعی هستند که چون مستثنی و ممتاز هستند مجازند سرنوشت جهان را تعیین کنند، و فقط آنها هستند که صاحب حق هستند (...). آنجا که علیه کشورهای مستقل به زور متوسل می‌شوند، ائتلاف تشکیل می‌دهند، به پیروی از این اصل که « هرکه با ما نیست برماست ». برای آن که به تجاوزات خود ظاهر قانونی بخشند قطعنامه‌هایی به تصویب سازمانهای بین المللی می‌رسانند، و اگر به دلیلی موفق به این کار نشوند شورای امنیت سازمان ملل را از بیخ و بن، بکلی، نادیده می‌گیرند"

بایبانی دیگر هر کشوری سر سپردگی آمریکا را نه پذیرد. با بحران آفرینی و بی ثبات سازی آمریکا و شرکا روبرو خواهد شد. نمونه آن کشور بلاروس " [رجوع نمایند به مقاله بلاروس در راستای اقتصاد ملی] آمریکا در تحلیل نهایی اگر این ترغندها موثر نبود حتما با جنگ و نابودی میلیونها انسان تلاش خواهند کرد هژمونی جهانی خود را تثبیت کند. بگفته نظریه پردازان بین المللی "تنها یک کشور در جهان وجود دارد که کاملا علنی برنامه خود را برای رهبری جهانی اعلام کرده و بیش از هزار پایگاه نظامی برای اجرای این پروژه در جهان دایر کرده و سازمان ملل را به چرخ پنجم گاری آمریکا و شرکا تبدیل کرده است"

نتیجه اینکه در بحران جنگ افروزی در اوکراین که آمریکا مقصر است. مانعی چون "روسیه" برای آمریکا واروپا قابل تحمل نمی‌گردد. و شخصیت باز دارنده "پوتین" بر خلاف شخصیت گارباجف و یلتسین در تعریف و تمجید تبلیغاتی غرب قرار نمی‌گیرد. (آنطوری که تاچر گارباجف را ستایش میکرد). طرح پیشنهادی محاکمه کارباجف در دومای دولتی روسیه بخاطر نقش وی در فروپاشی شوروی غرب را بیشتر نگران میکند. مارینا بوبوکف، تاریخدان از آکادمی علوم روسیه، می‌گوید اولین نفری که این رخداد (فروپاشی شوروی) را درست ارزیابی کرد ولادیمیر پوتین بود که آن را "یک فاجعه بزرگ ژئوپلیتیک" خواند.

حمایت گروه " بریکس" به اتفاق آرا و به‌طور صریح از مواضع روسیه در قبال تحولات اوکراین و تصمیم ولادیمیر پوتین به پذیرش پیوستن شبه‌جزیره کریمه به فدراسیون روسیه و حمایت گروه کشورهای " سازمان همکاری شانکای

ادامه درص ۱۳

قطعنامه رأی ممتنع دادند. رأی ۱۱ کشور دیگر از جمله روسیه، کوبا، ونزویلا، و کره شمالی به این قطعنامه منفی بود. این بدان معنی است که بیش از یک سوم کشورهای عضو سازمان ملل (۱۹۳ کشور) از پذیرش موضع‌گیری‌های امپریالیسم در رابطه با چنین مسئله حساسی امتناع می‌کنند.

این واقعیت که کشورهای بریکس، با وجود تفاوت‌های مشخص سیاسی و اقتصادی، از روسیه در رویارویی این کشور با طرح‌های برتری طلبانه ایالات متحده و اتحادیه اروپا در قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سابق حمایت می‌کنند، نمایشگر شکل‌گیری گرایش بین‌المللی‌ای مشخص در تقابل با طرح‌های امپریالیسم است. نقل از نامه مردم شماره ۹۴۴ مورخ ۲۰۱۴/۰۴/۰۸

تشکیل گروه کشورهای "بریکس" از موفق‌ترین گونه‌ای این کوشش‌ها است که به دلیل در برداشتن کشورهای ۴ قاره جهان که هر کدام با وا بستگی‌های منطقه‌ای، سیاسی، و اقتصادی به کشورهای همسایه‌شان مرتبط اند، ظرفیت بسیج نیروهای قابل توجهی را در خود دارند. در هر پنج کشور عضو بریکس حزب‌های کمونیست یا در قدرت سیاسی به‌طور مستقیم شریکند و یا در تحول‌های سیاسی کشورشان صاحب نفوذند. دو عضو دارای حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل و ۵ عضو "گروه ۲۰" در ترکیب بریکس حضور دارند. کشورهای بریکس سهم عمده‌ای در اقتصاد جهان دارند، و بر رغم رکود عمیق اقتصادی در جهان توانسته‌اند رشد بالای اقتصادی‌شان را حفظ کنند. تبلیغات جنگی از طرف رسانه‌های غربی در مورد «توسعه طلبی روسیه» در این میان بسیار پوچ و توخالی به نظر می‌رسد؛ چرا که پس از فروپاشی اتحادیه جماهیر شوروی، بخش‌های بزرگی از این کشور و متحدان سابقش در بلوک شرق، در حوزه‌های تحت نفوذ آمریکا و اروپا قرار گرفتند. "در آخرین سال‌های وجود شوروی در زمان گورباچف، وقتی که روسیه هر میراث به جا مانده از انقلاب اکتر را نابود ساخت، بوروکراسی کرملین طوری عمل کرد که انگار امپریالیسم ساخته و پرداخته‌ی مارکسیست‌ها بوده باشد. وقتی که آن‌ها جمهوری‌های شوروی را تکه‌تکه کردند، به القای این توهم پرداختند که آمریکا و متحدان غربی‌اش دیگر دست از سر روسیه برخواهند داشت؛ در حالی‌که در همان زمان نخبگان اقتصادی جدید روسیه در حال غارت منابع شوروی بودند. اما امپریالیسم یک داستان و یک موقعیت خیالی نبود؛ بلکه یک واقعیت بی‌رحم است، که منافع جغرافیای سیاسی و اقتصادی‌اش، با تحمل طولانی مدت روسیه [ی قدرتمند] مغایرت دارد. پیش از این نیز مخالفت ایالات متحده آمریکا با اتحاد جماهیر شوروی فقط به خاطر ساختار غیر امپریالیستی‌اش نبود. آنها هرگز نتوانستند با این موضوع کنار بیایند که این کشور در نتیجه‌ی انقلاب اکتر پدید آمده بود و آمریکا را از کنترل مستقیم بر منابع خودش محروم می‌کرد. اگرچه امروز چیز زیادی از اتحادیه‌ی جماهیر شوروی باقی نمانده است، اما اشتباه ایالات متحده آمریکا و اروپا در این میان تمام شدنی نیست

بنابراین ما اکنون با یک روسیه به عنوان یک سرمایه‌داری ضعیف سروکار داریم، که از جانب قدرت‌های بزرگ امپریالیستی در حال تهدید قرار گرفته است..... پوتین به دنبال عقب‌گردی است که به واسطه‌ی آن به شکلی چنین آشکار تحقیر نشود و در عین حال بتواند که روسیه و اعتبارش

آمریکا با دخالت در اوکراین....

درصاف آرائی نیروهای جهانی در ارتباط با اوضاع اوکراین و اکثشا های درکشورها ی دیگر به وجود آمد که می تواند با جلو گیری از جنگ تاثیر گذار باشد. مردم هر کشوری سرنوشت خود را بدون دخالت خارجی تعیین می کنند. راه حل عملی که در پیشا روی ما در مقابل جنگ و تجاوز قرار دارد اتحاد نیروهای صلح دوست جهانی است که در راس آن احزاب کمونیستی و کارگری قرار دارند. احزاب کارگری و کمونیستی با ایجاد موانع از تجاوزگری امپریالیسم و پیوند مبارزات ضد امپریالیستی ضد دیکتاتوری و ضد فاشیستی مبارزه کار با سرمایه، و مبارزه برای صلح خواسته های زحمتکشان را در راستای منافع ملی و دمکراتیک پیش می برند. این مختصات هر حزب برادر در شرایط ویژه جامعه خویش است.

م. چابکی ۲۰۱۴/۰۴/۱۵

" و اتحادیه اقتصادی اورو آسیا" و کوبا و ویتنام کره شمالی و کشورهای آمریکا ی لاتین و..... از روسیه نشانه های از حلقه مقاومت و سمتگیریهای خلاف خواسته های آمریکا و اروپا است. هیستری آمریکا در مقابل روسیه که در مسئله اوکراین انتظار میرفت که سر سپردگی آمریکا را به پذیرد و عقب نشینی نماید افزون میگردد. مقاومت نیروهای مردمی بویژه در شرق و جنوبی اوکراین در برابر کودتاگران راستگرا اوضاع اوکراین را حالت انفجاری داد. روسیه تا کنون پیشنها دی برای مذاکره چهارگانه و بر قراری صلح داده است آمریکا علاوه بر آنکه آنرا به جهانیا ن انعکاس نداد عملا با سفر رئیس سازمان" سیا " مذاکره با کودتا گران را آغاز نمود. آمریکا با پیاده کردن نیرو، با دامن زدن به جنگ داخلی باعث عدم ثبات سیاسی در منطقه و جهان گردیده است.

حقوق خلق های ساکن کشور و اقلیت های مذهبی تهدید یا فرصت

– چنانچه دستگاههای مختلف کشور اعم از دستگاههای امنیتی، انتظامی و مدیریتی به اصول قانون اساسی پایبند باشند، بسیار ساده می توان فضایی را بوجود آورد که در آن همه قومیتها و اقلیتها به راحتی بتوانند در کنار یکدیگر زندگی خوبی داشته باشند.

– دولت می تواند با استفاده از ظرفیت های موجود در کشور و توجه ویژه به امور مربوط به اقلیت های قومی و مذهبی شرایطی را فراهم کند که ضمن خارج نشدن هیچیک از این اقوام از میدان، بتوانند از زندگی خوبی در کشور برخوردار باشند.

– متأسفانه در برخی دورهها نگاه خاص امنیتی نسبت به قومیتها و اقلیت های مذهبی وجود داشت که این نگاه سبب حذف برخی از این اقشار شده بود. این نگاه موجب شده بود که هرگونه فعالیت از سوی این گروهها با نگاهی امنیتی و با برچسب هایی همچون براندازی مواجه شود.

– دولت (پازدهم) تاکنون گام مثبتی در توجه به اقلیت های موجود در کشور برداشته است. از این پس نیز این روند مثبت دولت باید ادامه داشته باشد و قومیت های مختلف نیز باید نمود این روند و اتفاقات صورت گرفته از سوی دولت را در عرصه های اجتماعی شاهد باشند.

– نوع برخورد دولت و برخوردهای اجتماعی با اقلیت های قومی و مذهبی است که باعث می شود این اقلیتها چنین برخوردهایی انجام دهند چراکه تبعیض و توهین به این اقلیتها موجب می شود آنها به حرکات تند روی بیاورند.

– یکی از اقدامات و تغییراتی که دولت باید در تلاش باشد که در مدت فعالیت خود به آن توجه ویژه ای داشته باشد، تعیین رویکرد نسبت به اقلیت های قومی و مذهبی و توزیع متوازن امکانات در مناطق سکونت این گروههاست.

– برخی از علمای شیعه و مدیران میانی کشور باید نگاه خود به اقوام. اقلیت های مذهبی را اصلاح کنند.

– خیلی از قوانین کشور نشان دهنده اهمیت جایگاه اقوام مختلف و مذاهب گوناگون کشورمان است اما گاهی دیده می شود که در برخی استانها بر خلاف قانون، حقوق اقوام و اقلیتها تضعیف شده است.

یکی از اصول آزادی های دمکراتیک شناخته شده در جامعه بشری، برسمیت شناختن حقوق خلق های ساکن کشور های چند ملیتی می باشد. در ایران با وجود دهه ها مبارزه برای تحقق این امر حیاتی، بدلیل جان سختی ارتجاع داخلی و جهانی اکثریت ساکنین کشورمان نتوانسته اند، به حقوق ابتدایی و بدیهی خود نائل آیند. پس از پیروزی انقلاب بهمن ۱۳۵۷ که ثمره مبارزات مردم بود، حقوق خلق های ساکن کشور از جمله در اصول ۱۵ و ۱۹ صراحت دارد. این اصول و دیگر اصول مردمی قانون اساسی به جز مقاطع کوتاهی از سوی رژیم ناپدید گرفته شده است. با روی کار آمدن دولت یازدهم که وعده داده است تا اصول مردمی قانون اساسی را اجرا کند، مسئله حقوق خلق های ساکن کشور نیز یک بار دیگر به رسانه های گروهی کشیده شده است. جنبش دانشجویی کشورمان همیشه پیشرو مبارزات مردم علیه استبداد و دیکتاتوری بوده است. در این مورد هم جنبش دانشجویی حضوری فعال دارد. دامنه این بحث تشکل های انجمن اسلامی دانشگاه را هم در بر گرفته است. در اظهار نظری تکثر اقلیت های قومی را برای جمهوری اسلامی نه تنها تهدید نمی داند بلکه فرصتی است که باید از آن استفاده کرد. در زیر بخش هایی از مصاحبه دبیر تشکیلات انجمن اسلامی دانشکده علوم دانشگاه تهران را می خوانیم:

– حضور قومیت های مختلف فرصتی برای جمهوری اسلامی ایران فراهم کرده است. در کشور ما حدود ۳۱ قومیت مختلف در کنار یکدیگر قرار گرفته اند

– دولت باید در تلاش باشد تا به خوبی از فرصت ایجاد شده به واسطه حضور قومیت های مختلف در کشور استفاده های لازم را ببرد.

– برای مدیریت یکپارچه تنوع اقلیت های قومی و مذهبی و قرار دادن این قومیتها در کنار یکدیگر باید برنامه ای مدون از سوی دولت تبیین شود و دولت تلاش کند تا این گروههای مختلف را در کنار یکدیگر بنشانند.

– دولت باید سعی کند که با تاکید و توجه ویژه بر نقاط اشتراک اقلیت های قومی و مذهبی در کشور و با نادیده گرفتن اختلاف های آنها شرایط مناسبی برای این اقشار فراهم سازد.

چالش های پیش روی اقتصاد ایران

و هزینه تولید و کیفیت محصولات در سطح پایین تری نسبت به سایر کشورها قرار دارد و قادر به رقابت در سطح جهانی نیستیم. نمونه مشخص آن صنایع خودرو است که به رغم رشد قابل توجه میزان تولید در سال های گذشته این شرکت ها قادر نبودند در مقابل تحریم فروش قطعات که از قبل قابل پیش بینی بود عکس العمل مناسب نشان دهند، تولید و کیفیت محصولات آنها به شدت کاهش یافت و این صنعت را با خطر ورشکستگی روبه رو کرد. این مساله به رغم وجود تعرفه بالای ۱۰۰ درصدی برای واردات خودرو در سال های گذشته بود که قرار بود به تدریج نرخ آن کاهش یابد؛ ولی خودروسازان داخلی چون توان رقابت با خودروهای با کیفیت خارجی را حتی با تعرفه ۱۰۰ درصد نداشتند به شدت با این مساله مقابله می کردند. این مساله در مورد صنایع نساجی، دارویی و نظایر آنها نیز کم و بیش وجود دارد. چالش سوم به عدم سرمایه گذاری کافی در زیرساخت های کشور مربوط می شود. رشد فعالیت های اقتصادی به زیرساخت های کشور مانند انرژی، ارتباطات، مخابرات و نیروی انسانی متخصص و کارآموده بستگی دارد.

متأسفانه به علت عدم توجه به سرمایه گذاری های لازم در این بخش ها، هرگونه توسعه جدی در فعالیت های تولیدی با موانع جدی روبه رو می شود. پالایشگاه های کشور قادر به تامین فرآورده های نفتی مورد نیاز نیستند، مشکلات کمبود گاز در زمستان و کمبود آب و برق در تابستان دغدغه مسوولان و مردم کشور است و حوادث رانندگی هر سال باعث مرگ هزاران نفر می شود. هنوز شبکه های فاضلاب در بسیاری از شهرها از جمله تهران به عنوان بزرگترین و پرجمعیت ترین شهر کشور یا وجود ندارد یا ناقص است که این امر منجر به افزایش بیماری ها و مشکلات زیست محیطی می شود. افزایش آلودگی هوای تهران در سال های اخیر ناشی از تصمیم های غلط دولت گذشته در زمینه استفاده از بنزین های بی کیفیت و پایین بودن استانداردهای خودرو از نظر آلوده سازی محیط زیست است.

چهارمین چالش اقتصاد ایران مبارزه با تورم مزمن و شدیدی است که در دو سال اخیر به بالاترین حد خود رسید. اقدامات دولت در زمینه حل مسائل بین المللی و سیاست مدبرانه بانک مرکزی همراه با خوش بینی مردم نسبت به شرایط اقتصادی عوامل اصلی کاهش نرخ رشد تورم در ۶ ماه گذشته بود. هرچند هنوز این نرخ با نرخ تورم کشورهای دیگر چه توسعه یافته و چه در حال توسعه فاصله فاحشی دارد. ضروری است که اقدامات و سیاست های بانک مرکزی در جهت کنترل نقدینگی، عدم استفاده دولت از منابع بانک مرکزی و سیاست های جلوگیری از سرکوب مالی ادامه یابد. کنترل های قیمتی و ارزی در شرایط فعلی جز ایجاد بازار سیاه و جو التهاب و تشنج که موجب احتکار اجناس و رشد انتظارات تورمی می شود، نتیجه ای نخواهد داشت. هرچقدر ثبات

ادامه درص ۱۵

احمد مجتهدی رئیس سابق پژوهشکده پولی کشور طی سلسله مقالاتی به چالش های پیش روی اقتصاد کشور می پردازد. این کارشناس اقتصادی در پایان سال ۹۲ طی مطلبی تصویر کلی از اوضاع اقتصادی کشور بدست داده است. نظرات مجتهدی از این لحاظ حایز اهمیت است که اطلاعات دقیقی از درون حاکمیت و بحران اقتصادی جمهوری اسلامی دارد. گرچه می توانست با افشای باند ها و مافیایی که طی این سالها بر پیکر نحیف اقتصاد کشور چنبره زده اند و باعث بحران فراگیر اقتصادی، سیاسی و اجتماعی میهنمان شده اند، به این تحقیق و بررسی کمک بیشتری بکند. مثلاً آقای مجتهدی در مطلبی به رشد حجم نقدینگی کشور در سالهای اخیر می پردازد و می نویسد: بررسی اعداد و ارقام مربوط به حجم نقدینگی از سال ۷۱ و رقم ۳ هزار و ۹۰ میلیارد تومان تا کنون که به ۶۴۰ هزار میلیارد تومان رسیده است، نشان میدهد این متغیر پولی هر سه سال یک بار به طور میانگین دو برابر شده است. این متغیر از ۷۴ تا ۷۷ بیش از ۵۳ درصد افزایش می یابد. از سال ۷۷ تا ۸۰ مجدداً اقتصاد ایران شاهد رشد بیش از ۲ برابری حجم نقدینگی است. از سال ۸۰ تا ۸۳ نقدینگی رشد ۱۰۰ درصدی دارد. حجم نقدینگی از ۹۲ هزار میلیارد تومان در سال ۸۴ به ۶۴۰ هزار میلیارد تومان در سال ۹۱ افزایش می یابد که رشد ۵ برابری را نشان میدهد.

مجتهدی می نویسد: سال ۹۲ از یک طرف با مشکلات فراوان اقتصادی و از طرف دیگر با نوید آینده بهتر در زمینه اقتصاد باعث آرامش و بهبود نسبی شرایط اقتصادی از جمله کاهش رشد نرخ تورم، بهبود رشد اقتصادی و بهبود روابط بین الملل و تحریم های اقتصادی علیه ایران شد. در یک نگاه اجمالی می توان گفت مردم ایران با امید به آینده بهتر پا به سال نو از نظر سیاسی و اقتصادی می گذارند. اما مشکلات ایجاد شده طی سال های قبل همچنان در سال ۹۳ اقتصاد ما را با چالش های جدی روبه رو می کند و لازم است در این مورد سیاست های اقتصادی موثر به کار گرفته شود تا با غلبه بر این مشکلات، ایران بتواند از نظر اقتصادی شرایط مطلوب داشته باشد.

در حال حاضر اقتصاد ما با پنج چالش عمده روبه رو است. اولین و مهم ترین آنها پایین بودن میزان سرمایه گذاری و به تبع آن رکود و پایین بودن رشد اقتصادی و افزایش نرخ بیکاری در کشور است. دومین چالش در اقتصاد کشور بهره روری پایین اقتصاد است. در سال های گذشته به رغم برخی موفقیت ها از نظر پیشرفت علمی و تکنولوژیک به علت تحریم ایران انتقال تکنولوژی های پیشرفته با مشکلات فراوانی همراه بوده است. انتقال تکنولوژی از طریق سرمایه گذاران خارجی بسیار محدود بوده و در نتیجه میزان بهره روری ایران که در برنامه چهارم توسعه اقتصادی باید پنج درصد باشد به کمتر از یک درصد در عمل رسیده است. از این رو تولیدات و صنایع ما با تکنولوژی های قدیمی کار می کنند

چالش های پیش....

اقتصادی بیشتر شود، امکان رشد فعالیت های سرمایه گذاری داخلی و خارجی بیشتر می شود و در نتیجه از شدت تورم با رشد اقتصادی کاسته خواهد شد. چالش پنجم، عدم تصمیم گیری یا تاخیر در تصمیم گیری و اجرای آنها در زمینه سیاست های اقتصادی است. شرایط فعلی کشور ایجاب می کند در زمینه مشکلات اقتصادی تصمیمات صحیح و به موقع گرفته شود و بدون تاخیر به اجرا گذاشته شود. در این زمینه هم به رغم وجود تیم اقتصادی قوی در دولت فعلی به خاطر برخی ملاحظات

سیاسی، تصمیم گیری های اقتصادی با تاخیر زیاد صورت می گیرد که زیان سنگینی به اقتصاد کشور وارد می کند. تصمیم گیری با تاخیر در مورد اجرای مرحله دوم یارانه ها، مسکن مهر، سیاست های مالیاتی، اصلاح نظام پولی و بانکی با اما و اگرها و تردیدهایی همراه است که موجب کند شدن رشد اقتصادی و زیان به اقتصاد کشور می شود. امید است که سال جدید برای سیاست گذاران اقتصادی سال تصمیم گیری های سیاسی و اقتصادی منطقی، عقلایی و اجرای آنها بدون تاخیر زمانی و با استفاده از همه نیروهای متخصص و زبده کشور باشد.

مسائل محیط زیست و پیامدهای آن

بخش پنجم

در چهار شماره قبلی روزنامه آذربایجان شمار را با بخش هایی از نظرات دکتر پروفیسور بهروز شکوری دانشمند نام آشنای کشورمان در مورد مسائل و مشکلات محیط زیست آشنا کردیم. این بخش پنجم این پرسش و پاسخ.

سوال: آزمایشگاه های تحت رهبری جناب عالی در سالهای ۲۰۰۰-۱۹۷۰ تحقیقات ارزنده ای در مورد میکروارگانیسم ها و نقش آنها در تشکیل خاکها انجام داده در این مورد نظرتان را توضیح دهید.

سوال بسیار بحث بجائی است زیرا میکروارگانیسم ها در طبیعت بومها، شکل خاکها نقش بسیار مهمی دارند. آزمایشگاه های تحقیقاتی ما در سالهای ۲۰۰۰-۱۹۷۰ تحقیقات بسیار ارزنده و دامنه داری در نقش میکروارگانیسم ها انجام دادند که نه تنها در جمهوری بلکه در فراسوی آن هم نظر دقت محققین و اندیشمندان را جلب نمود. گروه تحقیقاتی ما برای اولین بار در جهان تأثیر فرسایش در فعالیت میکروارگانیسم ها از جمله باکتریها، آکتینوستها، قارچهای میکروسکوپی، باکتریهای جذب کننده ازت اتمسفر و بعضی آنزیمها را تحقیق نموده و نتایج ارزنده ای گرفتند که در مطبوعات علمی جمهوری اتحاد شوروی سابق و فراسوی آن مورد توجه قرار گرفت.

در ۳۰ سال گذشته فعالیت میکروبیولوژیکی خاکهای سیستم کوهستانی مورد بررسی قرار گرفته است. از میکروارگانیسم ها باکتری، آکتینومیسیت ها، قارچهای میکروسکوپیکی، ازتوباکتر و سایر قارچهای جذب کننده ازت در خاکهای مختلف تعیین گردید. باکتریها هم از نظر تعدادشان و هم از نظر اهمیت کارهایی که در خاک انجام می دهند. مهره اساسی موجودات زنده خاکزی را تشکیل می دهند.

قارچها و آکتینومیسیت ها دارای اهمیت مشابه در خاک هستند و هر گروه، مصدر فعالیت های عظیمی در خاک

بشمار می روند. فعالیت میکروارگانیسم ها در خاک با عوامل مختلفی از جمله هیدروترمیک (حرارت هوا، حرارت خاک، رطوبت) حاصلخیزی خاکها، درجه فرسایش آنها در رابطه مستقیم میباشند. البته خواص اساسی و ژنتیکی خاکها تعیین کننده می باشند. بر اثر تجسبات انجام شده معین گردید که باکتریها و سایر گروههای میکروبی در سطح و قشر بالای خاکها بهتر رشد می کند. زیرا در این قشر هم حرارت، رطوبت، هوا، روشنایی و هم اکسیژن بقدر کافی موجود می باشد. باکتریها ۳ عمل بسیار مهم آنزیمی را در خاک انجام می دهند:

- تولید ترکیبات نیتراته و یا نیتریفکاسیون (Nitrification)

تبدیل ازت معدنی به آلی یا نیتروژن فیکاسیون (Nitrogen Fication)

- اکسیده کردن گوگرد و یا سولفوراکسیداسیون (Sulfur Oxidation)

آکتینومیسیت ها هم مانند باکتریها یک سلولی بوده و در ادبیات علمی باکتریهای رشته ای نامیده می شوند. تعدادشان کمتر از باکتریها و بیشتر از قارچهاست. آنها رل بزرگی در تجزیه مواد آلی دارند. این گروه از میکروارگانیسم ها ازت را از ترکیبات مقاوم هومیک (Humic Forms) خارج می سازند و بدین ترتیب ذخائر ازت را در خاک ازدیاد می دهند. قارچها رل بخصوص را در تجزیه و سنتز مواد آلی بعهده دارند. آنها

مسائل محیط زیست

یک گرم خاک می باشد. در مناطق کوهستانی فرسایش در مقیاس بزرگی توسعه یافته و آسیب های سنگین به خاکها و حاصلخیزی آنها وارد کرده است. در خاکهای فرسایش خواص شیمیائی، آگروفیزیکی تضعیف گردیده، دانه بندی خاک نابود میگردد. در نتیجه توازن مواد غذایی بهم خورده مقدار رطوبت و هوا در خاک (در منافذ خاک) تقلیل می یابد و در نتیجه محیط زندگی میکروارگانیسم ها امکانات زیستی خود را از دست می دهند. تجسّسات سالهای گذشته نشان داد که در خاکهای مورد فرسایش (فرسایش متوسط) فعالیت بیولوژیکی و میکروبیولوژیکی شدیداً محدود میگردد. معین گردیده که در قشر ۰-۱۰ سانتی متری خاکهای جنگلی با فرسایش متوسط مجموع میکروارگانیسم ها در بهار ۱۱/۰۵۴، تابستان ۸/۱۵۰، پائیز ۹/۶۳۱ میلیون در خاکهای مرتعی کوهستانی بتربیت ۱۰/۶۵۰، ۸/۳۲۱ و ۱۰/۵۶۰ میلیون، خاکهای قهوه ای ۷/۱۹۷، ۸/۰۹۰، ۷/۱۱۲ میلیون، خاکهای ارید ۵/۴۸۵، ۵/۸۳۸، ۵/۶۳۴ میلیون و در خاکهای چرنوزیوم ۱۳/۶۱۵، ۹/۸۶۰، ۱۲/۵۴۰ میلیون در یک گرم خاک میباشد. فرسایفعلیت تمام گروه های میکروبی را محدود نموده و فعالیت بیولوژیکی خاک را مهار می نماید.

نتیجه:

- در خاکهای با خواص ژنتیک مختلف فعالیت میکروبیولوژیکی یکسان نمی باشد.
- عوامل هیدروترمیکی، حاصلخیزی و توازن غذایی خاک تاثیر مستقیم فعالیت میکروارگانیسم ها می گذارد.
- فرسایش فعالیت گروه های میکروبی در خاک را بشدت تضعیف می نماید.

انرژی و کربن مورد لزوم خود را از مواد آلی خاک می گیرند زیرا خود فاقد کلروفیل هستند. قارچ ها قادرند موادی را که به آسانی تجزیه می شوند (گلوکز، پروتئین و غیره) و موادی را که آسانی تجزیه نمی شوند (سلولز، مواد مومی، لیگن و مواد نشاسته ای) تجزیه نمایند. تجسّسات ۳۰ سال اخیر نشان داد که تعداد باکتریها در خاکهای با خواص ژنتیکی مختلف در حدود ۴-۱۸ میلیون در یک گرم خاک می رسد (تقریباً ۸۵۰-۲۰۰۰ کیلوگرم در هکتار در قشر ۰-۳۰ سانتیمتری) این گروه از میکروارگانیسم ها در اواخر بهار و اوایل پائیز بالاترین تراکم را در خاک دارا می باشند. تمام گروه های میکروبی نسبت به مواد غذایی حساس بوده و بطور کلی در اطراف ذرات خاک و کلونیدها و در نقاطی که غذای کافی موجود است تجمع می نمایند. آنها بمقدار زیاد انرژی خورشیدی را جذب کرده و به بیوانرژی تبدیل می نمایند. فعالیت میکروبیولوژیکی در خاکهای جنگلی، مرتعی کوهستانی، قهوه ای، آرید و غیره در فصلهای سال معین گردیده است. ارقام نشانگر آنست که در خاکهای جنگلی غیر فرسایش در قشر ۰-۱۰ سانتیمتر مجموع میکروارگانیسم ها (باکتری، آکتینومیست ها و قارچها) در بهار ۱۳/۰۶۲ میلیون، تابستان ۹/۸۹۵ میلیون در پائیز ۱۱/۳۲۷ میلیون، خاکهای مرتعی بتربیت ۱۴/۱۵۴، ۸/۵۵۰، ۱۲/۶۵۱ میلیون، خاکهای قهوه ای ۷/۱۹۷-۸/۰۹ و ۷/۱۱۲ میلیون، خاکهای آرید ۷/۸۱۳، ۶/۹۳۷، ۵/۵۲۷ میلیون می باشد. در خاکهای چرنوزیوم بتربیت ۷۵۶، ۱/۸، ۱۳/۵۶۹، ۱۳/۸۵۵ میلیون در یک گرم می باشد. تعداد باکتریها بطور میانگین ۷-۹ میلیون، آکتینومیست ها ۲-۴ میلیون، قارچهای میکروسکوپیکی ۵۰-۷۹ هزار در

علل خشک شدن دریاچه ارومیه از دید پروفسور پرویز کردوانی

زیست محیطی کشور به علل تاریخی خشک شدن دریاچه ارومیه پرداخته است. به گوشه هایی از نظرات این کارشناس برجسته کشور، پیرامون دریاچه ارومیه توجه کنید:

این دریاچه خیلی با ارزش بود؛ سال ۱۳۲۵ وقتیکه ما آب مملکت را بشناسیم، ایران را به شش حوضه اصلی آبریز تقسیم کردند؛ رودهایی که به دریای خزر می
ادامه درص ۱۷

پروفسور پرویز کردوانی تحصیلاتش در رشته عمران کویر، موسس دانشگاه ارومیه و از بانیان وزارت علوم کشور است. او را پدر کویر شناسی ایران نیز می نامند. وی در سال ۱۳۴۵ در سن ۳۵ سالگی با کوله باری از تحقیق و تجربه که از چند قاره اندوخته بود به کشور باز می گردد. اولین کار او تاسیس دانشگاه ارومیه با حضور 60 دانشجوی دختر و پسر است. در همان ابتدا کار نظر به اهمیتی که برای دریاچه ارومیه قائل بود، تحقیقات خود را در این مورد آغاز کرد. گر چه پس از چندی به تهران فراخوانده می شود تا به تاسیس وزارت علوم یاری رساند. اما همچنان دریاچه ارومیه را در اهم تحقیقات زیست محیطی خود قرار داد.
پروفسور اخیراً در مصاحبه ای پیرامون معضلات

علل خشک شدن دریاچه ارومیه...

ریزد، رودهایی که به خلیج فارس می ریزد، رودهایی که به قسمت مرکزی می ریزد، رودهایی که به دریاچه ارومیه می ریزد و حوضه های آبریز دیگر. حوضه آبریز یعنی جایی که هم آب سطحی می ریزد، هم آب زیر زمینی. بارندگی هم دارد. پس دریاچه ارومیه خیلی مهم است. من در سال ۱۳۴۵ که رفتم ارومیه دانشگاه ارومیه را تاسیس کردم، بنیانگذار دانشگاه ارومیه هستم. زمانی که به ایران آمدم، به من گفتند هر جا می خواهی، بگو چهار روزه حکم صادر می شود. گفتم می خواهم بروم ارومیه. گفتند بودجه ندارد. گفتم یا آنجا یا برمی گردم اروپا. رفتم پیش کسی که مرا از خارج آورده بود. گفتند کردوانی هر جا خواست برود. مرا استخدام کردند به عنوان معلم طرحی اهواز، مامور شدم ارومیه. ۶۰ دانشجوی گرفتم، ۳۰ تا پسر ۳۰ تا دختر. هیچ امکانات هم نداشتیم. من عاشق دریاچه بودم. وطن دوم من ارومیه است. من سه سال استاد آنجا بودم. در سال ۱۳۴۷ وزارت علوم تاسیس شد. بعد آقای مجید رهنما از من خواست بروم و همکاری کنم برای تاسیس وزارت علوم. پس منتقل شدم دانشگاه تهران.

این دریاچه آنقدر پر آب بود که در قسمت شمال که حالا پل شهید کلانتری را زده اند، چشمه آرتزین داشت. وقتی می رفتیم برای شنا، ما را پرت می کرد بیرون. دریاچه بزرگی بود، بزرگترین دریاچه ایران بود. ۱۰۲ جزیره داخلش داشت، توی دوتا انسان زندگی می کرد. گوزن هم بود توی یکی از جزیره ها. چون دریاچه خیلی شور است، فقط آرتمیا در آن زندگی می کرد، آرتمیا برای پرورش میگو و ماهی خیلی خوب است. ضمن اینکه پرند ها هم استفاده می کنند. در آن لجن بود که بسیار درمانی و ارزشمند بود. یک اکوسیستم حیوانی درست کرده بود. گاو میش بود همان اطراف. بعد هم هوای خوب برای شش تا شهرستان اطراف.

پس از انقلاب گفتند کشاورزی را توسعه بدهیم تا وابستگی به کشاورزی نداشته باشیم. پس شروع کردند آب را از رودخانه ها گرفتن و چاه زدن. این اتفاق یواش یواش نیفتاد؛ چون عشق مدیران شد صنعت، شهرها توسعه پیدا کرد. بعد قانونی گذراندند و اولویت آب را به شرب دادند. یعنی به شهر. برای آب شرب، سد ساختند. بعد آب را دادند به شرب و صنعت. جمعیت زیاد شد و شهر توسعه پیدا کرد. من بارها گفته ام، وقتی می خواهید جایی را نابود کنید، حتما به آن آب بدهید. وقتی ببیند آب دارد، مصرف می کند. فقط هم به شهر می دهند. خب معلوم است آب بعد از این همه سال کم می آید. اما درباره دریاچه ارومیه؛ تازه ۱۴ سال پیش متوجه شدند آب دریاچه کم می شود.

من ۳۰ سال پیش درباره غارت آب نوشتم. در کتابم «منابع و مسائل آب در ایران، جلد اول، آب های سطحی و زیرزمینی» صفحه ۲۳۲ و ۲۳۳ مساله حفر بی رویه

و غارت آب را نوشتم؛ «با برداشت بیش از حد از آب های سطحی و زیر زمینی، سطح آب پایین می رود و میزان آبدی چاه ها کاهش می یابد و روزی فرا می رسد که آبی به زراعت و باغ ها نمی رسد. به عنوان مثال در استان یزد از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۰ سه هزار حلقه چاه حفر شده. به عقیده نگارنده، اینگونه حفاری چاه ها برای کشور مخاطره آمیز است.» همچنین نوشتم که در محدوده رفسنجان، تعداد ۳۲۱ مورد چاه غیر مجاز حفر شده. که اگر وزارت نیرو درباره مصدود کردن ۱۰۰ چاه رفسنجان اقدام نکند، با خشکسالی عمده ای مواجه می شوند. الان ۱۶۵۰ تا چاه غیرمجاز زده اند. الان وضعی شده که هر سالی ۵۰۰ هکتار از باغات پسته شان خشک می شود. آب دیگر نیست. یک چاه در گرمسار، سمنان، دامغان و شاهرود اگر یک میلیارد تومان قیمت دارد، در رفسنجان ۱۲ میلیارد قیمت دارد. در کرج به فاصله ۱۰۰ متر هر باغی چاه دارد. حالا که کار از کار گذشته و جایی آب ندارد، به فکر افتاده اند. حتی تبریز هم آب ندارد. می گویند اگر سهم سرانه آب برسد به یک میلیون متر مکعب، فقر آبی بوجود می آید. اما الان تبریز

۶۵۰ هزار مترمکعب سرانه دارد. شیراز هم وضع بدی دارد. بدترین نقطه است. همه این آبها مال تالاب ها و باتلاق ها بود. اما یواش یواش کشاورزی این آب ها را گرفت، بعد شهرها آب را گرفتند و حالا هیچ کجا آب ندارد. در شیراز و مرودشت ۱۰۷۰۰ حلقه چاه زده اند، اما باید در ۶۵۰۰ تا را ببندند؛ زائد است. همدان و مشهد و سیستان و بلوچستان اوضاع خیلی بدی دارند. کرمان ۶۴ تا شهر دارد، ۶۲ تا آب ندارد. دیدند آب نیست، سد ساختند.

وی ادامه میدهد: تازه ۹ سال پیش متوجه شدند از سدها آبی نمی ریزد به دریاچه. از آن موقع تاحالا حواسشان به آب های سطحی حوضه دریاچه بود. غافل از اینکه شش تا شهرستان اطراف دریاچه، از زیر آب را می کشند. گفتند تنها راهش این است که سدها را بشکافند، رود ارس را هم باز کنید، دریاچه احیا شود. وزارت نیرو می گوید من نمی توانم این کار را بکنم. ارس هم نماینده های مجلس اجازه نمی دهند. بعد باروری ابر کردند، فایده نداشت. بعد گفتند آبخیزداری کنیم، ۵۰ درصد آب دریاچه بر می گردد. اما اگر آبخیزداری کنند، دریاچه ارومیه بیشتر خشک می شود.

آبخیزداری یعنی اقداماتی در بالا دست سدها تا آب به داخل کوه و زمین نفوذ کند و گل و لای را با خود به داخل سد نیاورد. آبخیزداری برای افزایش طول عمر سدهاست. اگر آب را نفوذ بدهیم برود در کوه، آبی وجود ندارد که برسد به دریاچه. آبخیزداری کنند، می رود در زیر زمین، آب دشت زیاد می شود، به دریاچه نمی رسد. در دشت باید چاه بزنند و از این آب استفاده کنند.

ادامه درص ۱۸

علل خشک شدن دریاچه ارومیه...

زیرزمینی را هم تلختر کند؟ این خیانت نیست؟ مثل این می ماند که به خزانه بانکی شما پول بریزید، بعد بروید ببینید هیچ پولی در خزانه نیست، چون یکی از زیر خزانه پول ها را می برد. باید فکری برای آن بکنید. آب چاه ها شور و تلخ شده. آب چشمه هایشان هم شور شده. در نتیجه هر چه آب به دریاچه ببندید، می رود و آب زیر زمینی را شور می کنید.

یک سال پیش یکی از مدیران سازمان محیط زیست گفت که «۲۰۴ هزار هکتار از زمین های کشاورزی در شهرستان های اطراف دریاچه ارومیه در آذربایجان شرقی تحت تاثیر مستقیم پسروی آب دریاچه ارومیه قرار دارند. بخش کشاورزی شهرستان های ملکان، بناب، عجبشیر، آذرشهر، اسکو، شبستر و تبریز، تهدید می شود.» یعنی آب شور تا تبریز هم رفته.

... اولاً اینکه آب نداریم. کجا را خشک کنیم و آبش را به دریاچه بدهیم؟ اگر همان موقعی که فکر آب سطحی بودند، به این توجه می کردند کسی چاه عمیق از یک عمقی بیشتر حفر نکند، دریاچه از بین نمی رفت. تا آن حد که مجاز بود. یعنی همان ۴ هزار تا. دیگه الان فایده ای ندارد. ضمن اینکه هر روز دارند دهها چاه را می بندند. من و شما درکی از بسته شدن چاه نداریم. مثل این می ماند که بگویند شما دیگر حق ندارید در مطبوعات باشید. آن کشاورز نان باید بخورد، دختر و پسر دانشجو دارد. فکر می کنند با بستن چاه ها آب دریاچه تامین می شود. ضمن اینکه آب و زمین کشاورزی و همه چیزشان شور شده. اصلاً نابود شدند.

اگر از همان اول سهم دریاچه را از سد باز می کردند، این اتفاق نمی افتاد. وقتی سد ساختید، اختیار آب می افتد دست بشر. بعد می گوید اولویت آنجا که هست باید بدهم. اولویت هم چی تعریف شده؟ آب شرب. همین باعث تمام مسائل آبی ایران است؛ اولویت بود که همه آنها را بدهیم به ایران. اولویت بود که آب های غرب ایران را بدهد به مرکز. پس می گوید انسان مهمتر است. ...

خانم بارلو، یک متخصص کانادایی است، چندین کتاب درباره آب نوشته. در یکی از کتاب هایش نوشته گله دارم از مسوولانی که حقایق را به مردم نمی گویند. از ۵۰ ایالت آمریکا، ۳۶ تا آب ندارد. وضعیت آب بحرانی است. اما چرا نمی گویند؟ دریاچه آریزونا اوضاعش از ارومیه هم بدتر است. دریاچه اوگالالا، دریاچه پاول و... چرا نمی گویند؟

درباره دریاچه ارومیه هم حقیقت را نمی گویند. دریاچه ارومیه مریض شده است. مثال می زنم. مرا می بینید، خیلی لاغر شده ام. از خانم می پرسید چرا لاغر است؟ خب غذا بده. خانم چیزی نمی گوید، مریضی من را نمی گوید. می گویند خب غذا بده، می گوید نمی توانم. نمی تواند هم بگوید من اسهال دارم.

خب این را که من می گویم. در اطراف دریاچه ارومیه فقط ۴ هزار چاه باید وجود داشته باشد نه ۲۴ هزار تا. بعد از این گفتند اقلایک سال در چاه ها را ببندیم تا آب دریاچه از زیر کشیده نشود. فکر نمی کنند ۲۴ هزار حلقه چاه را اگر ببندند، چه بلایی سر کشاورزی می آید. تازه اگر در این چاه ها را ببندید، دریاچه احیا نمی شود. بعضی جاها تا ۹۰ متر رفته پایین سطح آب. سال گذشته سمینار گذاشتند، از خارج هم دعوت کردند. گفتند وزارت نیرو گزارش بدهد؛ گفت بارندگی دریاچه داشته که کم شده، آب سطحی هم به دریاچه نمی رسد، چون سد ساختیم. گفتند چرا؟ گفتند چون برای شرب و کشاورزی می دهیم. گفتند آب زیر زمینی هم ندارد و جهت برعکس شده؛ از حوضه آبریز دیگر آبی به دریاچه نمی ریزد و از دریاچه آب به سمت اطراف می رود. از بس چاه زده اند، آب زیرزمینی برعکس می رود. زیر دریاچه سوراخ است. ...

در مملکت آب نیست. آب شیرینی که به درد شرب و کشاورزی مردم می خورد، از ارس و از جاهای دیگر بگیرید، ۴ هزار میلیارد تومان هم خرج کنید با کانال بریزد در دریاچه که شور شود، برود پایین آب

نام های ماندگار در گذشت گابریل گارسیا مارکز

بزرگش که شخصیتی میهن پرست و آزادیخواه بود. بزرگ شد. پدر بزرگش در جنگ های داخلی کلمبیا شرکت کرده بود و از آگاهی سیاسی برخوردار بود.

ادامه درص ۱۹

گابریل گارسیا مارکز بی شک یکی از نام های ماندگار تاریخ در عرصه ادبی - سیاسی و اجتماعی خواهد بود. ایزابل آنده نویسنده شیلیایی او را "مهمترین آمریکای جنوبی در سراسر تاریخ" دانست. رئیس جمهور کلمبیا نوشت: هزار سال تنهایی و غم، به خاطر بزرگترین کلمبیایی در سراسر تاریخ.

گابریل گارسیا مارکز رمان نویس، روزنامه نگار، ناشر و فعال سیاسی در 6 مارس ۱۹۲۷ در دهکده آرکاتاکای منطقه سانتامارای کلمبیا متولد شد. او تحت تاثیر پدر

نام های ماندگار.....

مشهود بود ادامه داد. او با فرانسوا میتران رئیس جمهور سوسیالیست فرانسه در دهه ۱۹۸۰ دوستی نزدیکی داشت و از دوستان نزدیک و حتی نماینده فیدل کاسترو، رهبر سابق کوبا، بود. گارسیا مارکز به دلیل دفاع از دولت فیدل کاسترو وارد بحث‌های تندبیا روشنفکران غرب گرا شد که یکی از نمونه‌های برجسته آن مجادله اش با سوزان سوتاک، نویسنده معروف آمریکایی، بود. به خاطر دفاعش از حکومت کوبا او مدتی حق ورود به آمریکا را نداشت.

بهمن فرزانه در سال ۱۳۵۴ با ترجمه "صد سال تنهایی"، نویسنده بزرگ آمریکای لاتین را به کتابخوانان ایرانی معرفی کرد. این کتاب با استقبال زیادی روبرو شد و نویسنده آن در ایران به محبوبیت فراوان رسید.

تقریباً تمام آثار داستانی مارکز به فارسی ترجمه و منتشر شده است، و بیشتر آنها بیش از یک بار. بدبختانه برخی از داستان‌های او مانند رمان زیبای "عشق در سالهای وبا" با سانسور به بازار آمده است.

آخرین کتاب‌های مارکز در حوزه رمان "روسی‌های غمزه من" (باز هم با حذف برخی از صحنه‌ها) و خودزندگی‌نامه او به عنوان "زیستن برای نوشتن" آخرین کارهایی هستند که از مارکز در ایران منتشر شده‌اند. کتاب "گزارش یک آدم ربایی" (۱۹۹۶) نیز در ایران کاملاً شناخته شده است، به ویژه از زمانی که میرحسین موسوی از رهبران اصلی "جنبش سبز"، درونمایه آن را برگردانی واقعی از سرگذشت خود و همفکران خود دانست.

کتاب مارکز را کالبدشکافی نظام‌های وحشت و ترور دانسته‌اند. وصف کامل رژیم‌هایی که زندگی و حرمت شهروندان به هیچ می‌گیرند. مارکز رنج و درد قربانیان دیکتاتوری را شرح می‌دهد.

گابریل گارسیا مارکز، در روز پنجشنبه ۱۷ آوریل ۲۰۱۴ (۲۸ فروردین ۱۳۹۳)، در ۸۷ سالگی، در مکزیکوسیتی درگذشت. فقدان وی واکنش‌های زیادی را در میان روشنفکران، آزادیخواهان، نویسندگان و مردم به همراه داشت. روسای جمهوری کشورهای مختلف در پیام‌هایی به او ادای احترام کرده‌اند.

او در سال ۱۹۴۱ نوشته‌های خود را در روزنامه مخصوص دانش آموزان دبیرستانی منتشر کرد. در سال ۱۹۴۷ در دانشگاه بوگوتا در رشته حقوق مشغول تحصیل شد. همزمان با روزنامه آزادیخواه "ال اسپکتادور" همکاری کرد. سرگذشت یک غریق را در این روزنامه بصورت پاورقی به چاپ رساند.

در سال ۱۹۵۴ بعنوان خبرنگار روزنامه به رم رفت و در سال ۱۹۵۵ پس از بسته شدن روزنامه ال اسپکتادور به پارس رفت. در سالهای بین ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۱ به چند کشور سوسیالیستی و اروپایی سفر کرد. در سال ۱۹۶۱ برای زندگی به مکزیک رفت.

در سال ۱۹۶۵ رمان "صد سال تنهایی" را شروع به نوشتن کرد. در سال ۱۹۶۷ آن را به پایان رساند. این کتاب در بوینس آیرس منتشر شد و موفقیت بزرگی را برای او به همراه داشت. در سال ۱۹۸۲ برای این کتاب برنده جایزه نوبل ادبیات شد. این کتاب بیش از ۳۰ میلیون نسخه به ۳۰ زبان زنده دنیا به چاپ رسیده است.

در سال ۱۹۷۰ کتاب "سرگذشت یک غریق" را در بارسلون به چاپ رساند. در سفری دوساله که به کشورهای کارائیب داشت کتاب داستانی "ارندیرای ساده دل و مادر بزرگ سنگدلش" را نوشت. این کتاب جایزه رومولوگاپه گس بهترین را بعنوان بهترین رمان به خود اختصاص داد. مارکز به اسپانیا برگشت تا کتاب "پانیز پدر سالار" را که به دیکتاتوری فرانکو می پرداخت نویسد.

در اوایل سالهای ۱۹۸۰ به کلمبیا برگشت که با تهدید ارتش روبرو شد. اجباراً به مکزیک برگشت. او در سال ۱۹۹۹ بعنوان مرد سال آمریکای لاتین شناخته شد. یک سال بعد مردم کلمبیا با ارسال طوماری از او خواستند که ریاست جمهوری کلمبیا را به عهده بگیرد که نپذیرفت.

آثار وی نظیر پدرسالار و یا ژنرال در هزارتوی خود به خوبی تقویت انگیزه‌های سیاسی او در واکنش به تشدید خشونت در کشورش کلمبیا را نشان می‌دهند. او پس از نوشتن مقاله‌ای در مخالفت با دولت کلمبیا به اروپا تبعید شد. وقتی که کتاب غیر داستانی سفر مخفیانه میگل لبتین به شیلی را در سال ۱۹۸۶ نوشت، حکومت دیکتاتوری ژنرال پینوشه ۱۵ هزار نسخه از آن را در آتش سوزاند. او به نوشتن آثاری که گرایش به سوسیالیسم در آن

فرقه دموکرات آذربایجان پروسه‌های منطقه‌ای و جهانی را مد نظر داشته، با بیش از نیم قرن تجربه فعالیت سیاسی و با درس عبرت گرفتن از ناکامی و پیروزی‌های گذشته مبارزه ملی مردم آذربایجان را جهت داده، فعالیت خود را در مقیاسی جدید ادامه می‌دهد.

پیشه‌وری

متن سخنان "پتر سیمونکو" رهبر حزب کمونیست اوکراین در مجلس

دومای اوکراین (ورخونی رادا) در تاریخ ۲۷ مارس ۲۰۱۴

همکاران و شهروندان عزیز اوکرائینی

رفت و کمک ۱،۱ میلیارد گریون کمک یارانه ای به معادن هم قطع خواهد گردید.

خواستم توجه شما را به این جلب نمایم که مزایای استفاده از مسکن و پرداخت هزینه برای معلمان و دارو سازان، و همچنین کارگران فرهنگی که در حومه شهر کار میکنند هم حذف شده است و در واقع به خانواده های کم در آمد و معلولین مادرزاد دیگر کمک معیشتی نخواهد شد.

باز هم به این موضوع توجه نمائید که اضافه حقوق کارمندان دولتی که قرار بود در اکتبر و اجولای پرداخت گردد هم حذف شده است.

همکاران گرامی توجه کنید که اوکراین امروز حتی یک سوم بودجه مالی که برای کودکان مبتلا به سل داشته است، حذف نموده.

آری آنها قول های زیادی میدهند اما ما میدانیم که این حکومت مداران آنچنان میکنند که دیگر الیگارش های حاکم انجام داده اند یعنی فقط از حساب آن شهروندانی که محتاج ترند کسر مینمایند. اقدامات ممکن برای کاهش هزینه هایشان از طریق کم کردن حقوق شهر وندانیست که بیشتر نیاز به حمایت دارند.

ما کمونیستها پیشنهاد میکنیم که برنامه ای برای حل بحران اقتصادی که به وضوح روشن نماید چگونه و از کجا مسئله پولی را باید حل نمود ارائه داد.

پتر سیمونکو: دولت "یائنوکا" قادر به مدیریت و صلاحیت امور دولتی نیست. دولتمداری وی را نپذیرید. آنها میخواهند زیر لوای خود انتخابات رئیس جمهوری را جهت دهند.

میخواهم یکبار دیگر متذکر شوم که پس از کودتا در کشورمان یک گروه الیگارش های خود را با گروه دیگر الیگارش های عوض نموده، و باید گفت که مشکلات مردم اوکراین همچنان باقی مانده است.

کاهش شدید مصرف قریب و الوقوع اکثریت مردم نشانه نیاز آنها به صندوق بین الملل پول میباشد. میخواستم به شهروندان اوکرائینی هشدار دهم که اولین برنامه ریزی های کودتاچیان عمدتاً کاهش کمک هزینه های اجتماعی و بودجه های محلی برای مراقبت از کودکان خواهد بود که ۳،۶ میلیارد گریون از این کمکها را حذف خواهند نمود، و باید توجه نمود که برای کمک مزایای تولد فرزند سوم و کمک هزینه به مادران حدود هشتاد هزار گریون کاهش خواهد یافت، و دیگر این مزایا وجود نخواهد داشت، و بودجه ۶،۲ میلیارد گریون که اختصاص به حمایت اجتماعی شهروندان حادثه دیده از فاجعه چرنوبیل و کمکهای یک بار در سال به جانبازان و خانواده های قربانیان شکنجه های نازی ها هم بکلی حذف خواهد شد. و این هدیه است که ما در آستانه هفتادمین سالگرد پیروزی بزرگمان بر علیه فاشیسم دریافت میکنیم، و بدلیل کمبود بودجه دولت ۴ میلیارد گریون از صندوق بازنشستگی کسر خواهند نمود. و بطور کامل کمک هزینه تعرفه های سوخت گرما و آب که در کل ۹،۲ میلیارد میباشد و برای کمک به شهروندان تعیین گردیده بود هم، لغو خواهد شد.

قیمت انرژی برق هم بدلیل اینکه به کارگران معدن حدود ۴،۲ میلیارد کمک خواهد شد بالا خواهد

تاریخ گذشته و حال ملل ساکن ایران همچنین پیدایش جریانهای مترقی در جهان طلب میکند که حاکمیتها، دمکراسی سیاسی را نهادینه کنند و زمینه مشارکت همه ملل را در حیات سیاسی کشورشان فراهم آورند. از همین روست که امروز تشکیل دولت فدرال در ایران به یک مسئله مبرم روز مبدل شده است.
از کارپایه فرقه دمکرات آذربایجان

Azərbaycan qəzeti
5- ci dövr 112- ci nömrə. Aprel 2014
Baş redaktor. Əmirəli Lahrudi
www.adf-mk.az

باش رداكتور: امير علی لاهرودی
قرئت تحريريه هئيتی طرفیندن نشر اولونور
قرئتین آرتیریب، یاییمی آزاددير
E- mail info @ adf - mk az